

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Sammanfattning

Finansutskottet tillstyrker i betänkandet regeringens förslag till mål för de båda politikområden som ingår i utgiftsområdet samt det i propositionen framförda förslaget till fördelning av utgifter på anslag inom utgiftsområdet.

I betänkandet redovisas också en fördjupad fallstudie som finansutskottets utvärderingsgrupp har låtit göra av mål- och resultatstyrningen av Finansinspektionens verksamhet. I den framtagna rapporten ges exempel på hur uppföljningen av Finansinspektionens verksamhet kan förbättras med hjälp av olika resultatindikatorer.

Ett antal motioner med anknytning till utgiftsområdet behandlas också i betänkandet. Motionerna avstyrks.

I betänkandet finns tre reservationer och fyra särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	4
Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 2	6
Samhällsekonomi och finansförvaltning.....	6
Redogörelse för ärendet.....	7
Bakgrund	7
Utfrågningar	7
Utskottets överväganden	8
Mål för utgiftsområdets politikområden	8
Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2	14
Politikområdet Effektiv statsförvaltning.....	15
Konjunkturinstitutet.....	15
Riksrevisionsverket	16
Ekonomistyrningsverket	16
Statskontoret	16
Täckning av merkostnader för lokaler	17
Statistiska centralbyrån	17
Folk- och bostadsräkning.....	18
Kammarkollegiet	19
Nämnden för offentlig upphandling	19
Statens kvalitets- och kompetensråd.....	19
Ekonomiska rådet	20
Utvecklingsarbete	20
Politikområdet Finansiella system och tillsyn	21
Finansinspektionen	21
Insättningsgarantinämnden	22
Riksgäldskontoret	22
Riksgäldskontorets garantiverksamhet	23
Riksgäldskontorets förvaltningskostnader	24
Bokföringsnämnden.....	24
Avgift för Stadshypotekskassans grundfond.....	24
Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken	25
Kapitalbidrag till Europeiska utvecklingsbanken	25
Riksdagens revisorer.....	25
Utskottets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 2.....	26
Statens fastighetsverk	30
Fortifikationsverket	31
Rörlig kredit för Premiepensionsmyndigheten	32
Finansinspektionens finansiering.....	33
Könsuppdelad statistik.....	34
Miljöstatistik.....	37
Generationsräkenskaper.....	39

Reservationer	41
1. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (fp)	41
2. Finansinspektionens finansiering (punkt 6) (kd)	41
3. Könsuppdelad statistik (punkt 7) (v)	42
Särskilda yttranden.....	44
1. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (m).....	44
2. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (kd).....	45
3. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (c).....	46
4. Statens fastighetsverk (punkt 3) (m).....	46
Förteckning över behandlade förslag	47
Propositionen	47
Motioner från allmänna motionstiden	48
Sammanfattning av rapport om Finansinspektionens verksamhet	52

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Med hänvisning till de motiveringar som framförs under Utskottets överväganden föreslår utskottet att riksdagen fattar följande beslut:

1. Mål för utgiftsområdets politikområden

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för politikområdena *Effektiv statsförvaltning* och *Finansiella system och tillsyn* samt beslutar att nuvarande mål inom utgiftsområdet skall upphöra att gälla. Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkt 1.

2. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2

Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslag inom *utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning* på det sätt som framgår av efterföljande specifikation. Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkterna 2 och 8 samt avslår motionerna 2000/01:Fi211 yrkande 10 i denna del, 2000/01:Fi506, 2000/01:Fi507 yrkande 2, 2000/01:Fi508 samt 2000/01:Fi509 yrkandena 1 och 3.

Reservation 1 (fp)

3. Statens fastighetsverk

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Statens fastighetsverk samt bemyndigar regeringen att i enlighet med propositionens förslag besluta om att Fastighetsverket får ta upp lån inom en ram på högst 7 miljarder kronor i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkterna 3 och 5.

4. Fortifikationsverket

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan för Fortifikationsverket samt bemyndigar regeringen att i enlighet med propositionens förslag besluta om att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram på högst 4,2 miljarder kronor i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkterna 4 och 6.

5. Rörlig kredit för Premi pensionsmyndigheten

Riksdagen bemyndigar regeringen att för 2001 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 500 miljoner kronor för att tillgodose Premi pensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar. Därmed bifaller riksdagen proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkt 7.

6. Finansinspektionens finansiering

Riksdagen avslår motion 2000/01:Fi507 yrkande 1.

Reservation 2 (kd)

7. Könsuppdelad statistik

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:Fi219, 2000/01:Fi907 yrkande 1 och 2000/01:A808 yrkande 5.

Reservation 3 (v)

8. Miljöstatistik

Riksdagen avslår motionerna 2000/01:MJ837 yrkande 3 samt 2000/01:MJ838 yrkandena 5 och 6.

9. Generationsräkenskaper

Riksdagen avslår motion 2000/01:Fi502.

Stockholm den 30 november 2000

På finansutskottets vägnar

Jan Bergqvist

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jan Bergqvist (s), Mats Odell (kd), Gunnar Hökmark (m), Bengt Silfverstrand (s), Lisbet Calner (s), Johan Lönnroth (v), Lennart Hedquist (m), Sonia Karlsson (s), Fredrik Reinfeldt (m), Kjell Nordström (s), Siv Holma (v), Per Landgren (kd), Anna Åkerhielm (m), Yvonne Ruwaida (mp), Lena Ek (c), Tommy Waidelich (s) och Bo Könberg (fp).

Förslag till beslut om anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Företrädarna för Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet har avgivit särskilda yttranden.

1 000-tal kronor		
Politikområde Anslag	Utskottets förslag	Reservation 1 (fp)
1 Effektiv statsförvaltning		
1 Konjunkturinstitutet (<i>ram</i>)	44 036	
2 Riksrevisionsverket (<i>ram</i>)	152 140	
3 Ekonomistyrningsverket (<i>ram</i>)	58 475	
4 Statskontoret (<i>ram</i>)	72 054	
5 Täckning av merkostnader för lokaler (<i>ram</i>)	8 800	
6 Statistiska centralbyrån (<i>ram</i>)	376 303	
7 Folk- och bostadsräkning (<i>res.</i>)	10 000	-10 000
8 Kammarkollegiet (<i>ram</i>)	31 049	
9 Nämnden för offentlig upphandling (<i>ram</i>)	7 235	
10 Statens kvalitets- och kompetensråd (<i>ram</i>)	10 954	
12 Ekonomiska rådet (<i>ram</i>)	2 052	
13 Utvecklingsarbete (<i>ram</i>)	19 720	
2 Finansiella system och tillsyn		
1 Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet (<i>ram</i>)		1
2 Finansinspektionen (<i>ram</i>)	130 186	
3 Insättningsgarantinämnden (<i>ram</i>)	8 093	
4 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader (<i>ram</i>)	256 402	
6 Bokföringsnämnden (<i>ram</i>)	7 432	
7 Avgift för Stadshypotekskassans grundfond (<i>ram</i>)	9 400	
8 Kapitalhöjning i Nordiska investeringsban- ken (<i>ram</i>)	18 700	
9 Bidrag till kapitalet i Europeiska utveckl- ingsbanken (<i>ram</i>)	60 000	
90 Övrig verksamhet		
1 Riksdagens revisorer (<i>ram</i>)	24 623	
Summa för utgiftsområdet	1 307 655	-10 000

Redogörelse för ärendet

Bakgrund

I budgetpropositionen föreslår regeringen för utgiftsområde 2 att riksdagen dels godkänner de mål som förordas för utgiftsområdets båda politikområden, dels godkänner den föreslagna fördelningen av anslag inom utgiftsområdet liksom förslagen till investeringsplaner för Statens fastighetsverk och Fortifikationsförvaltningen. Regeringen inhämtar i detta sammanhang också riksdagens bemyndigande att få besluta om dels låneramar för dessa båda myndigheter, dels en rörlig kredit för Premiepensionsmyndigheten.

I anslutning till dessa förslag behandlar utskottet också ett antal motioner väckta under allmänna motionstiden.

Förslagen i propositionen och motionerna återges i *bilaga 1*.

Utfrågningar

Den 21 november 2000 kommenterade generaldirektör Claes Norgren och analytiker Hans Bäckström från Finansinspektionen regeringsrapporten Finanssektorns stabilitet (2000:5).

Samma dag redogjorde konsulterna Jens Albråten och Johan Hyltenstam för förslagen i den promemoria som de utarbetat på uppdrag av finansutskottets utvärderingsgrupp om Statens styrning och resultatuppföljning av Finansinspektionens verksamhet. Rapporten kommer att publiceras i riksdagens utredningsserie URD 2000/01:2. En sammanfattning av promemorian redovisas i *bilaga 2*.

Utskottets överväganden

Mål för utgiftsområdets politikområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till mål för politikområdena Effektiv statsförvaltning samt Finansiella system och tillsyn. Indelningen i politikområden behöver dock vidareutvecklas och anpassas till riksdagens arbetsformer. Dessutom måste det i budgetpropositionen finnas en tydligare koppling mellan mål, resultat och budget. Finansutskottet har genom sin utvärderingsgrupp tagit fram förslag på hur en sådan koppling kan åstadkommas.

Propositionen

Utgiftsområdet är i regeringens budgetförslag uppdelat på två politikområden. Till utgiftsområdet har förts hela politikområdet Effektiv statsförvaltning utom de på utgiftsområde 14 uppförda anslagen för Arbetsgivarverket samt statliga tjänstepensioner. Vidare ingår politikområdet Finansiella system och tillsyn med undantag av det på utgiftsområde 17 uppförda anslaget för Lotteriinspektionen. Till utgiftsområdet hör också anslaget till Riksdagens revisorer som dock inte hänförs till något politikområde eftersom det inte ankommer på regeringen att fastställa mål för verksamheter på bl.a. riksdagens område.

Regeringen föreslår att nuvarande mål för utgiftsområdet skall ersättas av de i propositionen föreslagna målen för politikområdena Effektiv statsförvaltning samt Finansiella system och tillsyn. Regeringen begär också att riksdagen skall godkänna dessa nya mål (punkt 1).

Målet för politikområdet *Effektiv statsförvaltning* bör enligt regeringen vara att skapa en effektiv statsförvaltning som i sin helhet kännetecknas av hög produktivitet, god kvalitet och bra service till nytta för beslutsfattare, medborgare och näringsliv.

Eftersom politikområdets syfte är brett, antalet myndigheter är stort och deras verksamhet har mycket skiftande karaktär är det enligt regeringen naturligt att vid en precisering av målet för politikområdet i huvudsak inrikta sig mot sex delverksamheter, snarare än mot politikområdet i dess helhet eller mot enskilda myndigheter. Målet sägs därför uppnås genom

- relevanta granskningar och beslutsunderlag som bidrar till att förbättra effektiviteten i statligt finansierad verksamhet,
- marknadsanpassat, ändamålsenligt och kostnadseffektivt stöd till statliga myndigheter,
- en samordnad statlig arbetsgivarpolitik, som säkerställer att relevant kompetens finns för att åstadkomma efterfrågat resultat,

- tillförlitliga, träffsäkra och transparenta prognoser och analyser över den samhällsekonomiska och statsfinansiella utvecklingen,
- lättillgänglig statistik som är opartisk, relevant, tillförlitlig, aktuell och jämförbar,
- en kostnadseffektiv statlig kapital- och fastighetsförvaltning, som med rimligt risktagande kan tillhandahålla likvärdig avkastning och service jämfört med privata alternativ respektive ändamålsenliga lokaler till brukarna.

Målet för politikområdet *Finansiella system och tillsyn* bör enligt regeringen vara att se till att det finansiella systemet är effektivt och tillgodoser såväl samhällets krav på stabilitet som konsumenternas intresse av ett gott skydd. Vidare skall tillsynen inom politikområdet liksom statens finansförvaltning bedrivas effektivt. Kostnaderna för statsskulden skall dessutom långsiktigt minimeras samtidigt som risken i förvaltningen beaktas.

Utskottets ställningstagande

Som ett led i arbetet med att förbättra mål- och resultatstyrningen av myndigheternas verksamhet presenterar regeringen i årets budgetproposition en helt ny indelning av statsbudgeten. Den hittillsvarande grupperingen av statsbudgetens anslag på 27 utgiftsområden har kompletterats med en indelning där anslagen fördelats på 47 politikområden. Med politikområdesindelningen vill regeringen få till stånd en bättre koppling mellan mål, kostnader och resultat.

Finansutskottet har nyligen (bet. 2000/01:FiU1 s. 273 f.) kommenterat detta förslag och därvid redovisat vissa principiella synpunkter som enligt utskottets mening bör beaktas i det fortsatta utvecklingsarbetet.

För det första måste indelningen i politikområden anpassas till riksdagens arbetsformer. Riksdagens utskott ansvarar i dag för olika utgiftsområden och inom varje utgiftsområde behandlas anslagen samlat och odelat. Skall den eftersträfvade kopplingen mellan mål, kostnader och resultat kunna upprätthållas bör man undvika att ha en politikområdesindelning som innebär att ett politikområde fördelar sig över två eller flera utgiftsområden, eftersom mål och resultat för en viss verksamhet då kommer att behandlas i ett utskott medan ansvaret för resurstilldelningen ligger på ett annat.

För det andra ansåg utskottet att det finns anledning att minska skillnaderna mellan politikområdenas storlek. Den varierar nämligen kraftigt, från det minsta *Minoritetspolitik* på 8 miljoner kronor till det största *Ersättning för arbetsförmåga* på 101 950 miljoner kronor.

För det tredje varierar också antalet anslag mellan politikområdena, och som minst finns det på ett politikområde endast ett anslag. Även i detta avseende ansåg utskottet att förändringar borde komma till stånd.

På det nu aktuella utgiftsområdet – utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning, – finns två politikområden samt ett anslag som inte fördelats på något politikområde. Till de båda politikområdena har förts anslag från olika utgiftsområden, och således fördelar sig ansvaret för dessa politikområden inte enbart på finansutskottet utan också på andra utskott.

I politikområdet Effektiv statsförvaltning ingår två anslag som finns uppförda på utgiftsområde 14 Arbetsliv, vilket arbetsmarknadsutskottet ansvarar för. Det gäller anslagen för *Stabsutgifter vid Arbetsgivarverket* på 2,2 miljoner kronor och *Statliga tjänstepensioner* på 7 500 miljoner kronor. Med nuvarande ansvarsfördelning mellan utskotten kommer därigenom målen och resultaten för dessa båda verksamheter att beredas av finansutskottet, medan medelstillelningen hanteras av arbetsmarknadsutskottet. Genom att tjänstepensionerna har inordnats i politikområdet har detta dessutom blivit mer än tio gånger större än det annars skulle ha varit. Det har också lett till att man inom ett och samma politikområde blandar transfereringsutgifter med förvaltningsutgifter, något som strider mot intentionerna bakom den nuvarande indelningen i utgiftsområden. Motivet för att hålla sådana utgifter åtskilda var enligt Riksdagsutredningen (1993/94:TK3) att deras realekonomiska effekter är väsentligt olika och att de därför av analyskäl borde hållas isär.

Till politikområdet Finansiella system och tillsyn har man fört anslaget för *Lotteriinspektionen* som finns uppfört på utgiftsområde 17 Kultur, medier, trossamfund och fritid som bereds av kulturutskottet. Även här delar alltså finansutskottet beredningsansvaret med ett annat utskott i och med att finansutskottet behandlar mål och resultat för Lotteriinspektionen medan kulturutskottet bereder inspektionens anslagsfrågor.

Att frågan om resurser bereds inom ett utgiftsområde och frågan om mål och resultat behandlas i anslutning till ett annat kommer naturligtvis att skapa problem när man i ett senare skede skall utvärdera verksamheten inom respektive politikområde.

Utskottet vill i detta sammanhang slutligen också peka på att Riksdagens revisorers anslag inte hänförs till något politikområde medan Riksrevisionsverkets ingår i politikområdet Effektiv statsförvaltning. En konsekvens härav är att de båda myndigheter som sysslar med samma typ av granskning av statlig verksamhet inte behandlas inom samma politikområde.

Dessa exempel kompletterar den bild som utskottet tidigare givit och visar att indelningen i politikområden och utgiftsområden behöver vidareutvecklas och samordnas för att politikområdena skall kunna bli en stabil grund även för riksdagens resultatstyrning.

Finansutskottet har vid upprepade tillfällen slagit fast att målen för en verksamhet måste vara välformulerade, mätbara och uppföljningsbara för att resultatstyrningen skall bli meningsfull och målen skall kunna ställas i relation till kostnaderna. Det är också av värde om målen uttrycks i sådana termer att de kan bilda utgångspunkt för politiska prioriteringar och diskussioner. Målen får således inte vara för vagt eller allmänt formulerade.

I Regeringskansliet pågår ett omfattande arbete med att utveckla mål- och resultatstyrningen. Utskottet har tidigare ställt sig positivt till att man i denna s.k. tvåårsöversyn tagit ett samlat grepp om målfrågor. Utskottet har också välkomnat att man i detta sammanhang arbetar med att utveckla strategier för uppföljning och utvärdering av statlig verksamhet.

Vid behandlingen av vårpropositionen för 2000 konstaterade finansutskottet (bet. 1999/2000:FiU20 s. 192 f.) att resultatredovisningen förbättrats under de senaste åren. Utskottet ansåg att utvecklingsarbetet inför det nu aktuella budgetförslaget för 2001 borde bedrivas enligt vissa riktlinjer som preciseras i tio punkter:

1. Verksamhetsmålen bör formuleras på ett sådant sätt att de är möjliga att följa upp.
2. Resultatinformationen skall vara relevant i förhållande till de uppställda målen. Resultat och utveckling bör i större utsträckning än hittills redovisas i kvantitativa termer med hjälp av indikatorer eller nyckeltal.
3. Regeringens redovisning till riksdagen skall ha sådan kvalitet att måluppfyllelsen kan bedömas av riksdagen.
4. Redovisningen skall i större utsträckning än hittills avse resultat, och i mindre grad aktiviteter av typen vidtagna åtgärder eller pågående utredningar.
5. Redovisningen skall i ökad utsträckning, inte minst beträffande statliga insatser som är sektorsövergripande, avse verksamheter och i mindre grad myndighetsprestationer.
6. Kopplingen mellan uppnådda resultat och föreslagna anslag bör förbättras samtidigt som anslagsberäkningarna bör göras tydligare och redovisas för riksdagen.
7. Grundläggande är att resultatanalysen är faktabaserad och inriktad på att bedöma föregående års resultat i förhållande till uppställda mål. En tydlig åtskillnad skall göras mellan å ena sidan resultatinformation och resultatanalys samt å andra sidan regeringens resultatbedömning.
8. För att förbättra kopplingen mellan måluppfyllelse och förslag till budget bör motiven för regeringens bedömning och slutsatser framgå tydligt.
9. Redovisningens omfång bör vara bättre anpassat till de statliga resursinsatsernas omfattning och till områdets politiska intresse. Detta innebär att budgetpropositionens totala omfång kan få öka.
10. Dialogen mellan riksdagen och regeringen bör fortsätta. Från riksdagens och utskottets sida bör utgiftsområdesvisa diskussioner föras som tar upp såväl brister och förtjänster i den föregående budgetpropositionen som krav och förväntningar på kommande budgetpropositioner. Det bör vara en gemensam ambition för riksdagen och regeringen att ytterligare utveckla resultatstyrningen mot en budget fokuserad på resultat.

Statskontoret har kartlagt i vilken utsträckning det i förra årets budgetproposition förekom resultatredovisning och resultatbedömning. Kartläggningen har nyligen presenterats i rapporten (2000:19) Resultatredovisning och resultatbedömning i budgetpropositionen för 2000. Statskontoret har analyserat 16 utgiftsområden och undersökt på vilken nivå den huvudsakliga resultatredovisningen sker, om en tydlig åtskillnad görs mellan resultatredovisning och resultatbedömning och om det förekommer mätbara resultatindikatorer och tidsserier. Av rapporten framgår att redovisningen varierar mellan olika utgiftsområden och att den kan förbättras i olika avseenden.

En brist i tidigare års resultatredovisningar har enligt utskottets mening varit att det inte alltid gått att avgöra på vilka grunder regeringen bedömt mål-

uppfyllelsen. I det avseendet är emellertid årets budgetproposition bättre. Så t.ex. framgår att statistikdatabaser kostnadsfritt gjorts tillgängliga på Internet, vilket främjat målet om att statistikproduktionen skall bidra till ökad kunskap om samhällsutvecklingen. För andra myndigheter konstateras att fastställda avkastningskrav har uppfyllts.

Förbättringarna till trots finns det emellertid fortfarande utrymme för att vidareutveckla resultatredovisningen, vilket för övrigt också konstateras i propositionen där regeringen själv framhåller att målen för politikområdet Effektiv statsförvaltning inte till fullo kan belysas och bedömas med tillgängliga indikatorer.

I några fall har regeringen avstått från att redovisa nyckeltal och i stället gjort mer sammanfattande bedömningar. För t.ex. Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket konstateras att en hög andel hyresgäster har uppfattat myndigheterna som goda och serviceinriktade hyresvärdar. Och om Konjunkturinstitutet sägs att träffsäkerheten i prognoserna har ökat under 1990-talet. Enligt utskottets mening är det i sig inget fel att sammanfatta stora mängder data på detta sätt, men samtidigt kan det finnas anledning att redovisa bakomliggande uppgifter för riksdagen. Hur den rätta balansen skall uppnås kan inte generellt anges. En möjlig lösning är att redovisningen på politikområdesnivå hålls på ett mer allmänt plan, och att man till resultatredovisningen knyter fler nyckeltal när anslaget för Statens fastighetsverk respektive Konjunkturinstitutet redovisas. En sådan lösning skulle dessutom göra det möjligt att föra en diskussion om förhållandet mellan å ena sidan uppnådda resultat och å andra sidan förbrukade respektive framtida resurser.

I propositionen jämförs dessutom 1999 års resultat med målen för 2000. En rimligare ordning hade enligt utskottets mening varit att i första hand utvärdera resultaten i förhållande till de mål som gällde för det aktuella verksamhetsåret.

Av propositionen framgår att regeringen har för avsikt att precisera målen och göra dem mer konkreta, mätbara och uppföljningsbara i samband med att regleringsbrev utformas för myndigheternas verksamheter. Enligt utskottets mening bör dock målen formuleras på ett sådant sätt att de är konkreta, mätbara och uppföljningsbara redan när riksdagen skall ta ställning till hur stora resurser som skall tillföras en viss verksamhet. I annat fall framstår det inte som meningsfullt för riksdagen att pröva tilldelningen av resurser mot uppställda mål.

De i årets budgetproposition presenterade målen på politikområdesnivå är allmänt hållna och blir därmed svåra att lägga till grund för politiska prioriteringar.

Utskottet har en särskild beredningsgrupp bestående av ledamöter från utskottet och med uppgift att bevaka uppföljnings- och utvärderingsfrågor. Gruppen har under 2000 gjort en fallstudie i vilken man närmare studerat Finansinspektionens verksamhet. Gruppen har därvid inriktat sig på sådana mål- och resultatfrågor som rör relationen mellan riksdag och regering. Med anledning

av utvärderingsgruppens genomgång vill utskottet framhålla följande beträffande Finansinspektionen.

Den disposition som valts för resultatredovisningen i årets budgetproposition är tydligare än tidigare och betydligt bättre såtillvida att resultatbedömningen görs i ett fristående avsnitt. Tidigare har insatser och situationsbeskrivningar redovisats blandat med resultat i avsnittet för resultatbedömning. I år inleds resultatredovisningen med en redovisning av politikens inriktning. Därefter följer en redovisning av statliga insatser inom och utom politikområdet. Redovisningen av inspektionens insatser är exempelvis mycket omfattande. Först därefter görs i ett särskilt avsnitt en resultatbedömning.

När det gäller resultatredovisningen har utskottet tidigare generellt uttalat sig för att det ur riksdagens synvinkel är av primärt intresse att få en bättre redovisning i termer av effekter, utfall och måluppfyllelse på samhällsnivå. Utskottet är samtidigt medvetet om att det finansiella systemet påverkas av många olika faktorer och att det kan vara svårt att urskilja de direkta effekterna av statliga insatser. Det är enligt utskottet därvid önskvärt att ett antal olika resultatindikatorer tas fram som belyser utfallet av de statliga insatserna från skilda synvinklar.

Utskottet har mot denna bakgrund låtit utvärderingsgruppen med hjälp av utomstående expertis fördjupa sig i dessa frågor. Utskottet anser att det material som utvärderingsgruppen tagit fram är värdefullt och bör kunna ligga till grund för en påtagligt förbättrad mål- och resultatredovisning inom det finansiella området. Det är som utskottet ser det av särskilt värde att förslagen kunnat utarbetas från en mer fristående utgångspunkt än från regerings- eller myndighetsperspektivet. Det framgår att alla förslag inte är möjliga att genomföra utan omfattande insatser. Det får naturligtvis prövas i det fortsatta arbetet i vilken takt och utsträckning som förslagen kan genomföras. Utskottet ser det dock som angeläget att en utveckling i den föreslagna riktningen kommer till stånd. Mål- och resultatstyrningen har alltför länge saknat konkretion och tydlig koppling till de resurser som avsätts för verksamheten. Det är utskottets förhoppning att det utvecklingsarbete som utskottet tagit initiativ till skall kunna medverka till en förändring av detta förhållande.

Utskottet noterar också att regeringen samtidigt gjort en översyn av Finansinspektionens uppdrag. Den har bl.a. resulterat i en mer utvecklad beskrivning av Finansinspektionens uppdrag och en strävan att renodla inspektionens arbetsuppgifter. Utifrån denna översyn har regeringens ambition varit att konkretisera inspektionens verksamhetsmål och göra dem mer uppföljningsbara. Vidare har nya mätmetoder och återrapporteringskrav utarbetats. Bland annat skall inspektionen undersöka möjligheten att utarbeta ett system för intern gradering av finansiella instituts stabilitet. Syftet med ett sådant system är att ge inspektionen underlag för att kunna uttala sig om institutens samlade stabilitet eller deras kapacitet att klara finansiella chocker. Inspektionen skall också utarbeta en modell för löpande undersökningar av institutens uppfattning om den finansiella tillsynen. En första undersökning skall genomföras och presenteras i årsredovisningen för 2000.

Det är utskottets förhoppning att det underlag som utvärderingsgruppen låtit ta fram skall kunna utgöra ett verksamt tillskott till det arbete som inletts. En självklar utgångspunkt är därvid att de verksamhetsmål som regeringen ställer upp i regleringsbrev har samma inriktning som de mål som riksdagen lagt fast och att de även är möjliga att följa upp. Utskottet ser regeringens utvecklingsarbete som ett led i denna strävan.

Utskottet anser således att ökade ansträngningar behöver göras för att få till stånd en tydligare koppling i budgetpropositionen mellan mål, resultat och budget. Med den rapport som tagits fram genom utvärderingsgruppens försorg lämnar utskottet ett underlag för förbättringar. En sammanfattning av rapporten bifogas utskottets betänkande (*bilaga 2*).

Förslagen i rapporten avser Finansinspektionens verksamhet men är också allmängiltiga och bör enligt utskottets mening därför kunna tillämpas även på andra verksamheter och inom andra politikområden för att riksdagen skall få ett bättre beslutsunderlag. I samma syfte behöver också den nu redovisade indelningen i politikområden vidareutvecklas och anpassas till riksdagens arbetsformer. Med de angivna förbehållen tillstyrker utskottet regeringens förslag till mål för utgiftsområdets båda politikområden.

Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till fördelning av anslag inom utgiftsområde 2 samt bemyndigar regeringen att under 2001 ikläda sig ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter under efterföljande år för det s.k. VESTA-projektet.

De i sammanhanget väckta motionerna avstyrks.

Jämför reservation 1 (fp).

Regeringens förslag till medelsanvisning för utgiftsområdet uppgår till 1 307,7 miljoner kronor. Nivån motsvarar den av riksdagen fastställda ramen för utgiftsområdet och fördelar sig på anslag på det sätt som framgår av efterföljande tabell (punkt 8). Av tabellen framgår också vilka alternativa anslagsnivåer som förordas av oppositionspartierna.

Utgiftsområdet är uppdelat på politikområdena Effektiv statsförvaltning samt Finansiella system och tillsyn. Dessutom ingår ett fristående anslag som regeringen inte förfogar över, nämligen anslaget till Riksdagens revisorer.

I det följande återges först de förslag i propositionen och motionerna som har effekt på utgiftsområdets medelsbehov varefter utskottet redovisar sin syn på förslagen under rubriken *Utskottets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 2*.

REGERINGENS OCH OPPOSITIONSPARTIERNAS FÖRSLAG TILL ANSLAG FÖR 2001

INOM UTGIFTSOMRÅDE 2 SAMHÅLLSEKONOMI OCH FINANSFÖRVALTNING

Belopp i 1 000-tal kronor

Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag	m	kd	c	fp
1:1	Konjunkturinstitutet	(ram)	44 036		-2 036	
1:2	Riksrevisionsverket	(ram)	152 140	-5 000		
1:3	Ekonomistyrningsverket	(ram)	58 475			
1:4	Statskontoret	(ram)	72 054	-15 000	-10 000	
1:5	Täckning av merkostnader för lokaler	(ram)	8 800		-4 000	
1:6	Statistiska centralbyrån	(ram)	376 303	-40 000 -15 000	-3 000	
1:7	Folk- och bostadsräkning	(res.)	10 000	-10 000 -5 000		-10 000
1:8	Kammarkollegiet	(ram)	31 049	-2 500		
1:9	Nämnden för offentlig upphandling	(ram)	7 235	-3 617 +2 765		
1:10	Statens kvalitets- och kompetensråd	(ram)	10 954	-5 500 -10 954	-10 954	
1:12	Ekonomiska rådet	(ram)	2 052	-2 052		
1:13	Utvecklingsarbete	(ram)	19 720	-10 000	-19 720	
2:1	Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet	(ram)	1			
2:2	Finansinspektionen	(ram)	130 186			
2:3	Insättningsgarantinämnden	(ram)	8 093			
2:4	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	(ram)	256 402		-86 402	
2:6	Bokföringsnämnden	(ram)	7 432			
2:7	Avgift för Stadshypotekskassans grundfond	(ram)	9 400			
2:8	Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken	(ram)	18 700			
2:9	Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken	(ram)	60 000			
90:1	Riksdagens revisorer	(ram)	24 623	-2 000		
TOTALT			1 307 655	-61 117 -62 741	-136 112 -10 000	

Politikområdet Effektiv statsförvaltning

Verksamheten inom politikområdet syftar till att effektivisera och utveckla statsförvaltningen. Ett tiotal stabs- och servicemyndigheter som har detta som huvuduppgift är närmast berörda.

Politikområdet omfattar de helt eller delvis anslagsfinansierade myndigheterna Konjunkturinstitutet, Riksrevisionsverket, Ekonomistyrningsverket, Statskontoret, Kammarkollegiet, Statistiska centralbyrån, Nämnden för offentlig upphandling samt Statens kvalitets- och kompetensråd. Dessutom ingår de avgiftsfinansierade myndigheterna Statens fastighetsverk och Fortifikationsverket. Vidare ingår Arbetsgivarverket, Statens pensionsverk samt vissa nämnder som alla hör till utgiftsområde 14 och vars anslag därför inte behandlas i detta sammanhang.

Konjunkturinstitutet

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:1 *Konjunkturinstitutet* förs upp med 44,0 miljoner kronor för 2001. Anslaget har därvid räknats upp med drygt 4 miljoner kronor, varav 1,6 miljoner kronor avser utbyggnad av tjänstebarmeter, 1,0 miljoner kronor kostnaderna för en ny årlig rapport om de samhälls-ekonomiska förutsättningarna för löneförhandlingar och ytterligare 1,0 miljon kronor är avsedda för att förbättra modellutvecklingsarbetet.

Intäkterna från Konjunkturinstitutets avgiftsbelagda verksamhet beräknas nästa år uppgå till 1,5 miljoner kronor.

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi506* att utvidgningen av tjänstebarmetern inte är motiverad. Motionärerna föreslår därför att anslaget skall minskas med 2,0 miljoner kronor.

Riksrevisionsverket*Propositionen*

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:2 *Riksrevisionsverket* förs upp med 152,1 miljoner kronor för 2001.

Till detta kommer intäkterna från Riksrevisionsverkets avgiftsbelagda verksamhet som nästa år beräknas uppgå till 56 miljoner kronor.

Motionen

Kristdemokraterna förordar i *motion Fi507* att en ny oberoende revisionsmyndighet inrättas under riksdagen i enlighet med förslaget 1999/2000:RS1 Riksdagen och den statliga revisionen. En successivt högre andel avgiftsfinsansiering och den förestående sammanslagningen med Riksdagens revisorer 2003 torde enligt motionärerna kunna ge en sammanlagd besparing på 15 miljoner kronor 2001 och 2002. Motionärerna föreslår därför att anslaget för 2001 minskas med 5 miljoner kronor (yrkande 2).

Ekonomistyrningsverket*Propositionen*

Ekonomistyrningsverkets verksamhet finansieras dels med anslag, dels med avgifter. Regeringen föreslår att ramanslaget 1:3 *Ekonomistyrningsverket* skall uppgå till 58,5 miljoner kronor för 2001. Vid beräkningen av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 0,8 miljoner kronor. Anslaget har emellertid också minskats med 2,0 miljoner kronor för att finansiera dels en del av satsningen på ekonomisk statistik, dels den kvalitetsgranskning som RRV skall genomföra av ESV.

Intäkterna från Ekonomistyrningsverkets uppdragsverksamhet beräknas nästa år uppgå till 191,2 miljoner kronor.

Statskontoret*Propositionen*

Statskontorets verksamhet finansieras dels med anslag, dels med avgifter. Regeringen föreslår att ramanslaget 1:4 *Statskontoret* förs upp med 72,1 miljoner kronor för 2001. Vid beräkningen av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 1,0 miljon kronor. Anslaget har emellertid också minskats med ett lika stort belopp med anledning av ändrad finansiering av avtals-

försäkringar inom det statliga området. Ytterligare 1 miljon kronor av anslaget har omfördelats till annat ändamål inom utgiftsområdet.

Intäkterna från Statskontorets avgiftsfinansierade verksamhet beräknas nästa år uppgå till 55,9 miljoner kronor, varav 38,6 miljoner kronor utgör intäkter från uppdragsverksamhet, dvs. intäkter som Statskontoret förfogar över.

Motionerna

Kristdemokraterna anser i *motion Fi507* bl.a. att Statskontorets verksamhet med inriktning på effektivitet i statsförvaltningen bör koncentreras till RRV och att ett – som motionärerna uttrycker det – vässat Statskontor borde kunna samordnas med Kammarkollegiet. Motionärerna föreslår därför att anslaget för nästa år minskas med 15 miljoner kronor (yrkande 2).

Centerpartiet föreslår i *motion Fi506* att administrationen inom Statskontoret minskas och begränsas med hänsyn härtill anslaget med 10 miljoner kronor.

Täckning av merkostnader för lokaler

Propositionen

Regeringen föreslår att anslaget *1:5 Täckning av merkostnader för lokaler* förs upp med 8,8 miljoner kronor för 2001.

De utgifter som belastar anslaget är hyror för vissa tomma lokaler för vilka staten har betalningsansvar till dess att avtalen går att avveckla. De huvudsakliga faktorer som styr utgifterna på området är avtalskonstruktionerna samt möjligheterna att hyra ut lokalerna i andra hand. Statskontoret disponerar anslaget.

Motionen

Centerpartiet anser i *motion Fi506* att anslaget kan minskas med 4,0 miljoner kronor. Med den efterfrågan som i pågående högkonjunktur finns på lokaler borde enligt motionärerna flertalet av de avtal som belastar anslaget kunna omförhandlas.

Statistiska centralbyrån

Propositionen

Statistiska centralbyråns (SCB) verksamhet finansieras till knappt hälften av anslag och i övrigt av avgifter. Regeringen föreslår att ramanslaget *1:6 Statistiska centralbyrån* skall uppgå till 376,3 miljoner kronor för 2001. Vid beräkningen av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 5,2 miljoner kronor. Anslaget har också tillförts 25,2 miljoner kronor för att SCB skall kunna förbättra arbetsmarknadsstatistiken, den ekonomiska statistiken och vakansstatistiken. Med hänsyn till att det nyinrättade Medlingsinstitutet i

fortsättningen skall ansvara för lönestatistiken har samtidigt 26 miljoner kronor av anslaget förts över till institutet.

Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten beräknas nästa år uppgå till 406 miljoner kronor.

Motionerna

Moderata samlingspartiet ifrågasätter i *motion Fi508* i hur stor utsträckning skattemedel skall avsättas för att finansiera en ökad statistikproduktion. Enligt motionärerna bör SCB:s uppgifter begränsas och fokuseras mot väl avvägda behov. Dessutom bör en större del än i dag avgiftsfinansieras. Anslaget bör därför minskas med 40 miljoner kronor nästa år (yrkande 1).

Kristdemokraterna framhåller i *motion Fi507* att de uppgifter som regeringen vill överföra till Medlingsinstitutet bör ligga kvar inom SCB. Motionärerna föreslår samtidigt att graden av avgiftsfinansiering höjs till det maximala och anser att anslaget för nästa år skall begränsas med 15 miljoner kronor (yrkande 2).

Centerpartiet föreslår i *motion Fi506* att anslaget minskas med 3 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag. I motionen hänvisas till att utgiftsprognosen för SCB visar att verksamheten kommer att göra ett överskott på knappt 8 miljoner kronor i år.

Folkpartiet förordar i *motion Fi211* att lönestatistiken inte förs över till Medlingsinstitutet utan får ligga kvar hos SCB men finansieras inom anslaget. Något formellt yrkande i frågan har dock inte Folkpartiet.

Folk- och bostadsräkning

Propositionen

Avsikten är att en registerbaserad folk- och bostadsräkning skall genomföras 2005, och för detta ändamål finns ett särskilt reservationsanslag uppfört på statsbudgeten. Vid utgången av 1999 fanns på detta anslag ett anslagssparande på 181 miljoner kronor. Den höga nivån sammanhänger med att förberedelsearbetet har senarelagts. Regeringen föreslår att 10 miljoner kronor anvisas på anslaget 1:7 *Folk- och bostadsräkning* för 2001.

Motionerna

Moderata samlingspartiet motsätter sig i *motion Fi508* genomförandet av en registerbaserad folk- och bostadsräkning. Motionärerna anser därför att några medel inte skall anvisas på anslaget (yrkande 5).

Kristdemokraterna framhåller i *motion Fi507* att partiet motsatt sig tillvägagångssättet vad gäller yrkesregister och föreslår med hänvisning härtill att anslaget för 2001 minskas med 5 miljoner kronor (yrkande 2).

Folkpartiet anser i *motion Fi211* att den planerade folk- och bostadsräkningen inte bör genomföras av integritetsskal. Några medel bör därför inte anvisas på anslaget (yrkande 10, i denna del). Samma förslag framför Folkpartiet i *motion Fi509* (yrkandena 1 och 3).

Kammarkollegiet

Propositionen

Kammarkollegiets verksamhet finansieras dels med anslag, dels med avgifter. Regeringen föreslår att ramanslaget 1:8 Kammarkollegiet förs upp med 31,0 miljoner kronor för 2001.

Intäkterna från den avgiftsfinansierade verksamheten beräknas nästa år uppgå till 166,8 miljoner kronor.

Motionen

Kristdemokraterna vill i motion Fi507 undersöka om inte kollegiets hantering av arvs-, gåvo- och stämpelskatt kan föras över till Riksskatteverket. I motionen förespråkas också att den redan höga graden av intäktsfinansiering höjs till det maximala. Anslaget bör enligt motionärerna minskas med 2,5 miljoner kronor 2001 (yrkande 2).

Nämnden för offentlig upphandling

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:9 Nämnden för offentlig upphandling förs upp med 7,2 miljoner kronor för 2001.

Motionerna

Moderata samlingspartiet erinrar i motion Fi508 om att Upphandlingskommittén föreslagit att NOU slås samman med Konkurrensverket som ombildas till en ny myndighet benämnd Konkurrens- och upphandlingsverket. Detta förslag ligger i linje med vad Moderata samlingspartiet tidigare föreslagit. Motionärerna utgår från att vissa samordningsfördelar kan uppnås, vilket enligt deras mening möjliggör en besparing motsvarande hela anslaget. För 2001 föreslår de emellertid endast att anslaget halveras (yrkande 2).

Kristdemokraterna föreslår i motion Fi507 att NOU:s verksamhet succesivt förstärks och vill för 2001 höja anslaget till 10 miljoner kronor, dvs. med 2,8 miljoner kronor (yrkande 2).

Statens kvalitets- och kompetensråd

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd förs upp med 11,0 miljoner kronor för 2001.

Statens kvalitets- och kompetensråd skall stödja och stimulera arbetet med kvalitetsutveckling och kompetensförsörjning inom den statliga förvaltningen. Verksamheten finansieras huvudsakligen med anslag, men till viss del även med avgiftsintäkter.

Avgiftsintäkterna beräknas nästa år uppgå till 1,0 miljon kronor.

Motionerna

Moderata samlingspartiet anser i *motion Fi508* att rådet bör avvecklas och föreslår att anslaget för 2001 minskas med 5,5 miljoner kronor (yrkande 3).

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi507* att hela anslaget till rådet dras in (yrkande 2).

Centerpartiet uppger i *motion Fi506* att partiet tidigare motsatt sig att rådet inrättats. Motionärerna föreslår därför att anslaget avvecklas.

Ekonomiska rådet*Propositionen*

Regeringen föreslår att ramanslaget *1:12 Ekonomiska rådet* förs upp med 2,1 miljoner kronor för 2001.

Ekonomiska rådet består av nationalekonomiska forskare och är knutet till Finansdepartementet. Den föreslagna medelsberäkningen inkluderar en engångshöjning på 0,3 miljoner kronor för att rådet skall kunna arrangera en konferens om finanspolitiken inom EMU under det svenska ordförandeskapet våren 2001.

Motionen

Kristdemokraterna bedömer i *motion Fi507* att den typ av insatser som rådet bedriver bör kunna rymmas under andra anslag. Motionärerna föreslår därför att anslaget avvecklas (yrkande 2).

Utvecklingsarbete*Propositionen*

Regeringen föreslår att ramanslaget *1:13 Utvecklingsarbete* förs upp med 19,7 miljoner kronor för 2001.

Anslaget används av Finansdepartementet, framför allt för att bekosta det utvecklingsarbete som bedrivs inom ramen för VESTA (Verktyg för ekonomisk styrning i staten). Syftet med VESTA-projektet är att skapa ett integrerat statligt koncernsystem för prognos, budgetering, resultatstyrning och betalningsinformation. Under 1999 kom projektarbetet att försenas, vilket bidrog till att belastningen på anslaget blev betydligt lägre än beräknat. Av denna anledning uppstod ett stort anslagssparande under 1999. Regeringen räknar dock med att detta anslagssparande till stor del skall ha förbrukats under innevarande år.

Om det behövs för att kunna genomföra VESTA-projektet får regeringen ikläda sig ekonomiska förpliktelser som leder till utgifter på sammanlagt högst 50 miljoner kronor efter 2000. Av propositionen framgår att regeringen inte hade utnyttjat detta bemyndigande fram till budgetpropositionens avlämnande. Regeringen bedömer dock att ett sådant bemyndigande behövs även för nästa år. I propositionen föreslås därför att riksdagen i anslutning till detta

anslag skall bemyndiga regeringen att under 2001 göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden leder till utgifter på högst 50 miljoner kronor efter år 2001 (punkt 2).

Motionerna

Kristdemokraterna erinrar i *motion Fi507* om att det utvecklingsarbete som anslaget skall finansiera gäller metoder för styrning och uppföljning av statens resurser, något som enligt motionärerna nu sköts av t.ex. RRV och ESV. Bland annat med hänvisning härtill föreslås i motionen att anslaget minskas med 10 miljoner kronor 2001 (yrkande 2).

Centerpartiet anser i *motion Fi506* att verksamhetsutveckling samt utvecklingsinsatser för myndigheternas ledning bör rymmas inom respektive myndighets ramanslag. I motionen föreslås därför att anslaget avvecklas.

Politikområdet Finansiella system och tillsyn

Politikområdet omfattar reglering och tillsyn av finansiella marknader, statskuldsförvaltning, statliga garantier, insättarskydd, statens in- och utlåning samt kassahållning, premiepensionssystemet, internationellt finansiellt samarbete, kompletterande redovisningsnormer samt tillsyn av spelmarknaden.

De myndigheter som ingår i politikområdet är de helt eller delvis anslagsfinansierade myndigheterna Finansinspektionen, Insättningsgarantinämnden, Riksgäldskontoret och Bokföringsnämnden. Dessutom ingår den avgiftsfinansierade Premiepensionsmyndigheten. Vidare ingår den på utgiftsområde 17 uppförda Lotteriinspektionen. Tillsammans har dessa myndigheter ca 580 anställda.

Finansinspektionen

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:2 *Finansinspektionen* förs upp med 130,2 miljoner kronor för 2001.

Finansinspektionens verksamhet finansieras med anslag, och baserat på dess storlek tar inspektionen årligen ut en obligatorisk tillsynsavgift samt ansökningsavgifter för prövning av olika typer av ärenden. Inkomsterna från avgifterna redovisas på inkomstittel.

Därutöver uppbär Finansinspektionen vissa administrativa avgifter från Bokföringsnämnden och Insättningsgarantinämnden som inte har samband med tillsynsverksamheten och som inspektionen själv får disponera. För nästa år beräknas dessa inkomster uppgå till 7,5 miljoner kronor.

Finansutskottets utvärderingsgrupp

Som framgått av föregående avsnitt om *Mål för utgiftsområdets politikområden* har en särskild utvärderingsgrupp bestående av ledamöter från finansut-

skottet genomfört en fallstudie av Finansinspektionens verksamhet. Gruppen har framför allt inriktat sig på sådana mål- och resultatfrågor som rör relationen mellan riksdag och regering. Med hjälp av två fristående konsulter har gruppen genomfört en studie, i vilken experterna analyserat om det är möjligt att bryta ned Finansinspektionens övergripande mål om stabilitet, effektivitet och konsumentskydd i konkreta och uppföljningsbara delmål. Arbetet har presenterats i en rapport kallad Statens styrning och resultatuppföljning av Finansinspektionens verksamhet (URD 2000/01:2). En sammanfattning av denna rapport finns i *bilaga 2* till betänkandet. I rapporten lämnas förslag till olika resultatindikatorer som gör det möjligt för riksdagen att följa upp Finansinspektionens verksamhet för att se om den svarar mot de övergripande målen. I rapporten sägs också att riksdagens möjligheter att följa effekterna av Finansinspektionens verksamhet förbättras om man skapar tidsserier för var och en av dessa uppföljningsbara indikatorer.

Utvärderingsgruppen har i en skrivelse till utskottet ställt sig bakom regeringens förslag till resurser för Finansinspektionen.

Insättningsgarantinämnden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:3 *Insättningsgarantinämnden* förs upp med 8,1 miljoner kronor för 2001.

Insättningsgarantinämnden (IGN) administrerar det statliga insättningsgarantisystemet samt det statliga investerarskyddet. De institut som omfattas av dessa båda system skall också svara för deras finansiering. För garantisystemet uppgick avgiftsuttaget 1999 till 0,5 % av värdet av de garanterade insättningarna. Avgiftsinkomsterna placeras på räntebärande konto i Riksgäldskontoret.

Ett belopp motsvarande anslaget till IGN avräknas från de avgifter som tas ut och redovisas mot inkomsttitel på statsbudgeten.

Riksgäldskontoret

På utgiftsområdet finns för närvarande tre anslag som berör Riksgäldskontorets verksamhet. De avser kontorets förvaltningskostnader, kostnaderna för upplåning och låneförvaltning, främst provisionskostnaderna för kronskulden samt kostnaderna för garantiverksamheten. Dessutom finns inom utgiftsområde 26 ett särskilt anslag för statsskulsräntor och ett anslag för provisionskostnader i samband med Riksgäldskontorets utlandsupplåning.

Propositionen

Regeringens budgetförslag innebär att anslaget för provisionskostnaderna för kronskulden förs över från utgiftsområde 2 till utgiftsområde 26. Det senare utgiftsområdet omfattas inte av utgiftstaket.

Enligt regeringen kan det inte uteslutas att upplåningen i svenska kronor alltmer börjar likna den som finns på de internationella marknaderna, vilket skulle innebära att Riksgäldskontoret i större utsträckning kanaliserar sin upplåning via exempelvis banksystemet. En sådan upplåning är förenad med provisionskostnader men skulle å andra sidan kunna leda till lägre totala upplåningskostnader jämfört med alternativa upplåningsformer.

För att Riksgäldskontoret inte skall tvingas avstå från denna typ av upplåning enbart på grund av att anslaget riskerar att överskridas, föreslår regeringen att man, i likhet med vad som gjordes 1998 med provisionskostnaderna för valutaskulden, för över även kronskuldens provisionskostnader till utgiftsområde 26 utanför utgiftstaket. Dessa provisionskostnader beräknas till 255 miljoner kronor. Därmed skulle alla provisionskostnader, vilka kan betraktas som ett räntesubstitut, och räntor behandlas i ett sammanhang.

Kvarstående kostnader som hittills finansierats över anslaget för upplåning och låneförvaltning bör enligt regeringen sammanföras med Riksgäldskontorets förvaltningskostnader samt även i fortsättningen behandlas inom ramen för utgiftsområde 2 och utgiftstaket. Denna del av anslaget beräknas till 170 miljoner kronor.

Riksgäldskontorets garantiverksamhet

Sedan 1998 styrs den statliga garantigivningen av nya principer. Omläggningen genomfördes för att kostnaderna för statens garantigivning skulle bli synliga och för att verksamheten långsiktigt skulle bli finansiellt självbärande. I det nya garantisystemet förutsätts avgifterna täcka såväl den förväntade risken för ett infriande av en garanti som de administrativa kostnaderna. Tas inte full avgift ut betraktas mellanskillnaden som en subvention, vilken skall belasta ett anslag på budgeten.

Kvarstående garantier som utfärdats enligt äldre regler – s.k. äldre garantier – skall invärderas i det nya garantisystemet och avgiftsbeläggas i enlighet med de nya principerna. Finansutskottet har tidigare uttalat att denna invärdering bör vara avslutad senast den 31 december 2001 (bet. 1999/2000:FiU24). Av budgetpropositionen framgår att invärderingsarbetet fortskrider i den takt som regeringen har förväntat sig och beräknas kunna slutföras i tid.

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:1 Riksgäldskontoret: *Garantiverksamhet* förs upp med 1 000 kr för 2001.

Anslaget belastas med Riksgäldskontorets kostnader för infriande av äldre garantier. Det får även utnyttjas för eventuella förluster i samband med Riksgäldskontorets utlåning med kreditrisk och för de förvaltningskostnader som är förknippade med hanteringen av dessa garantier och lån. Till anslaget förs de intäkter som uppkommer i verksamheten, huvudsakligen i form av influtna avgifter och återvunna medel. Överskottet i verksamheten förs mot inkomsttitel på statsbudgeten.

Riksgäldskontorets förvaltningskostnader

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:4 *Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader* förs upp med 256,4 miljoner kronor för 2001.

Vid beräkningen av anslagsnivån har 170,3 miljoner kronor tillförts från det nuvarande anslaget för upplåning och låneförvaltning, dvs. den del av detta avvecklade anslag som inte förts över till utgiftsområde 26.

Motionen

Centerpartiet föreslår i *motion Fi506* att anslaget minskas med 86,4 miljoner kronor. Motionärerna erinrar om att statens kostnader för statsskuldräntor redovisas vid sidan av utgiftstaket, vilket enligt vad som uppges i motionen däremot inte gäller för Riksgäldskontorets provisionskostnader för kronskulden. Centerpartiet vill i sitt budgetalternativ amortera statsskulden snabbare än regeringen, vilket minskar upplåningsbehovet. Motionärerna anser därför att anslaget kan minskas i den föreslagna omfattningen.

Bokföringsnämnden

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:6 *Bokföringsnämnden* förs upp med 7,4 miljoner kronor för 2001. Vid beräkningen av anslaget har nivån minskats med 1,5 miljoner kronor eftersom nämnden för innevarande år fått ett tillfälligt resurstillskott av denna storlek.

Avgift för Stadshypotekskassans grundfond

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:7 *Avgift för Stadshypotekskassans grundfond* förs upp med 9,4 miljoner kronor för 2001.

I februari 1997 beslutade regeringen att sälja statens innehav av aktier i Stadshypotek AB till Svenska Handelsbanken. Stadshypotekskassan har numera till uppgift att förvalta den återstående obligationsskulden som per den 31 december 1999 uppgick till ca 13,4 miljarder kronor. När låneskulden enligt planerna har reglerats 2005 skall kassan likvideras. För att trygga utestående lån finns en grundfond i form av en statlig garantiförbindelse. Staten har åtagit sig att svara för avgiften för denna garantiförbindelse, och för att synliggöra denna subvention har avgiften förts upp som ett anslag.

I förra årets budgetproposition beräknades att medelsbehovet på detta anslag skulle uppgå till 16,4 miljoner kronor 2001. Garantin har emellertid avvecklats snabbare än beräknat och medelsbehovet för nästa år väntas nu begränsa sig till 9,4 miljoner kronor.

Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:8 *Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken* förs upp med 18,7 miljoner kronor för 2001.

Den ordinarie verksamheten i Nordiska investeringsbanken (NIB) avser utlåning och garantigivning inom Norden. Vid sidan härav har NIB en omfattande internationell utlåning inom ramen för den s.k. Projektinvesteringslåneordningen (PIL). Det primära syftet är att främja nordisk projektexport till länder som har relativt god kreditvärdighet.

Sverige skall enligt tidigare beslut medverka i en höjning av NIB:s grundkapital. Den andel som med början 1999 skall betalas in i tre lika stora poster under lika många år uppgår till 2 075 641 euro, eller ca 18 miljoner kronor per år. Med det nu föreslagna tillskottet är det 1998 beslutade grundkapitaltillskottet¹ därmed genomfört.

Kapitalbidrag till Europeiska utvecklingsbanken

Propositionen

Regeringen föreslår att ramanslaget 2:9 *Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken* förs upp med 60 miljoner kronor för 2001.

Sverige skall enligt tidigare beslut medverka i en höjning av utvecklingsbankens grundkapital och teckna andelar motsvarande 228 miljoner euro. Av detta belopp skall sammanlagt 22,5 % betalas in i åtta lika stora poster fördelade på lika många år. Varje sådan årlig post uppgår således till 6,4 miljoner euro, eller 60 miljoner kronor.

Riksdagens revisorer

Propositionen

Riksdagens revisorer har till uppgift att på riksdagens vägnar granska statlig verksamhet. Riksdagens förvaltningsstyrelse har föreslagit att ramanslaget 90:1 *Riksdagens revisorer* skall föras upp med 24,6 miljoner kronor för 2001.

Vid beräkningen av anslaget har en pris- och löneomräkning gjorts med 0,3 miljoner kronor. Anslaget har därutöver räknats upp med 0,8 miljoner kronor, vilket tillsammans med tidigare resurstillskott innebär att Riksdagens revisorer under en treårsperiod nu tillförts sammanlagt 5,0 miljoner kronor i enlighet med tidigare riksdagsbeslut (bet. 1997/98:KU27).

Motionen

Moderata samlingspartiet erinrar i *motion Fi508* om riksdagsstyrelsens förslag om en sammanhållen revisionsmyndighet under riksdagen. Motionärerna anser att en sammanslagning av Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer

¹ Prop. 1998/99:1, bet. 1998/99:FiU2, rskr. 1998/99:85.

kommer att ge samordningsfördelar. De utgår också från att riksdagsstyrelsens förslag kan träda i kraft den 1 januari 2003. I avvaktan härpå bör enligt deras mening Riksdagens revisorers anslag inte öka utan trappas ned. I motionen föreslås att den i propositionen angivna anslagsnivån för 2001 minskas med 2 miljoner kronor.

Utskottets syn på anslagsfördelningen inom utgiftsområde 2

Utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning omfattar utgifter för ett antal centrala myndigheter, kostnader för vissa garantiåtaganden samt kapitaltillskott till två internationella kreditinstitut.

Av utgiftsområdets 21 anslag fördelar sig 20 på två politikområden. Ett anslag – anslaget till Riksdagens revisorer – har inte hänförs till något politikområde.

De i budgetpropositionen föreslagna anslagen summerar sig till 1 307,7 miljoner kronor, dvs. samma nivå som riksdagen i första steget av budgetprocessen lagt fast som ram för utgiftsområdet (bet. 2000/01:FiU1).

Förslag till alternativa anslagsnivåer har framförts av Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Centerpartiet och Folkpartiet liberalerna. Samtliga dessa alternativ ryms inom den fastställda utgiftsramen och innebär att de samlade utgifterna på utgiftsområdet begränsas med alltifrån 10 till 136 miljoner kronor.

Utskottet har på de närmast föregående sidorna redovisat hur regeringen önskar fördela anslagen på utgiftsområdet och vilka av oppositionspartiernas förslag som har effekt på denna fördelning. I motionerna föreslås alternativa nivåer för sammanlagt 13 av utgiftsområdets 21 anslag. Utskottet övergår nu till att redovisa sin samlade syn på anslagsfördelningen. Prövningen inriktas i första hand på de förslag där skilda meningar framkommit.

Centerpartiet motsätter sig att *Konjunkturinstitutet* föreslås få ett resurstillskott på 1,6 miljoner kronor för att bygga ut sin tjänstebarmeter. En sådan utbyggnad anser partiet inte vara motiverad. På vilken grund förslaget avvisas framgår inte av motionen.

Redan i förra årets budgetproposition aviserade regeringen att *Konjunkturinstitutet* skulle tillföras 1,6 miljoner kronor för en utbyggnad av tjänstebarmetern. Till följd av det ansträngda budgetläget för 2000 ansåg regeringen dock att budgetmedel skulle tillföras först fr.o.m. 2001, vilket nu alltså sker. Regeringen motiverade sitt förslag med att en utvidgad tjänstebarmeter skulle förbättra möjligheterna att göra prognoser över svensk ekonomi och öka precisionen i prognoserna. En sådan förbättring ansågs viktig eftersom analyser av BNP-utvecklingen alltmer skulle komma att ta sin utgångspunkt i den svenska ekonomins utbudssida, vilket krävde en väsentligt ökad kunskap om utvecklingen inom tjänstesektorn.

Enligt finansutskottets mening framstår det föreslagna resurstillskottet för en utbyggnad av tjänstebarmetern som välmotiverat. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag och avvisar det centerpartistiska yrkandet.

Kristdemokraterna anser att *Riksrevisionsverket* bör kunna öka sin avgiftsfinansiering och att den förestående sammanslagningen med Riksdagens revisorer kan leda till vissa besparingar. Partiet vill därför minska RRV:s anslag med 5 miljoner kronor nästa år. I motionen anges inte vilken del av RRV:s verksamhet som omfattas av kravet på en ökad avgiftsfinansiering. Dessutom gäller att RRV:s avgiftsbelagda verksamhet i stor utsträckning avser uppdrag som genomförs för regeringens eller andra myndigheters räkning. Under 1999 var det mindre än 20 % av RRV:s intäkter som kom från annat håll än staten. En ökad avgiftsfinansiering kan därför möjligen minska belastningen på RRV:s anslag men ger knappast en besparing på statsbudgeten i dess helhet. Utskottet har även svårt att förstå hur en eventuellt förestående sammanslagning med Riksdagens revisorer som ligger relativt långt fram i tiden skall kunna ge besparingsvinster redan nästa år.

Med hänsyn härtill finner utskottet inte anledning att frångå regeringens förslag till medelsanvisning för RRV.

Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att *Statskontorets* anslag för nästa år skall minskas med 15 respektive 10 miljoner kronor. Genom att föra över delar av Statskontoret till RRV – som i Kristdemokraternas budgetalternativ redan fått sitt anslag nedskuret – och samordna kvarvarande delar med Kammarkollegiet tror sig Kristdemokraterna kunna begränsa Statskontorets anslag med drygt 20 % nästa år. Centerpartiet anser tydligen att denna myndighet, vars verksamhet helt är inriktad på att främja effektiviteten i statsförvaltningen, har en onödigt stor administrativ överrock eftersom partiet vill minska denna och räknar med att därigenom kunna minska Statskontorets anslag med ca 14 % nästa år. Även bortsett från den omständigheten att de båda partierna helt blundar för de avvecklingskostnader som alltid uppkommer vid nedskärningar av detta slag, anser utskottet att förändringar av denna omfattning knappast kan förenas med en god hushållning med statens resurser.

Centerpartiet anser att man borde kunna i det närmaste halvera anslaget för *Täckning av merkostnader för lokaler* från 8,8 till 4,8 miljoner kronor med hänsyn till den efterfrågan på lokaler som finns i nuvarande högkonjunktur. Utskottet har för sin del svårt att tro att inte också regeringen noterat den pågående högkonjunkturen och redan beaktat de effekter detta har på lokal efterfrågan. Något skäl att ompröva den i propositionen föreslagna medelsberäkningen på detta anslag föreligger därför inte.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att *Statistiska centralbyråns* anslag nästa år skall minskas med 40, 15 respektive 3 miljoner kronor. Moderata samlingspartiet är rent generellt kritiskt till att skattemedel i så stor utsträckning används för att finansiera en ökad statistikproduktion och vill därför begränsa SCB:s uppgifter samt öka avgiftsfinansieringen. Även Kristdemokraterna förespråkar en ökad avgiftsfinansiering. Detta parti motsätter sig dessutom att ansvaret för lönestatistiken förs över till Medlingsinstitutet, men föreslår trots det att SCB:s anslag skall minskas med 15 miljoner kronor. Eftersom kostnaderna för att producera denna lönestati-

stik uppgår till 26 miljoner kronor föreslår Kristdemokraterna i praktiken en lika stor besparing på anslaget som Moderata samlingspartiet, dvs. ca 40 miljoner kronor. Centerpartiet vill med hänvisning till att SCB:s anslagsförbrukning under innevarande år väntas understiga anvisade medel begränsa nästa års anslag med 3 miljoner kronor.

Enligt utskottets mening fullgör SCB en viktig uppgift genom att på ett opartiskt sätt redovisa tillförlitlig statistik som är ett nödvändigt underlag för statens, kommunernas och näringslivets planering. Utskottet finner för egen del att det i propositionen föreslagna medelstillskottet till SCB är väl avvägt mot bakgrund av de krav som ställs på SCB. Utskottet ser därför ingen anledning att ompröva förslaget att 376,3 miljoner kronor skall anvisas till SCB för 2001.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet vill helt eller delvis begränsa anslaget till *Folk- och bostadsräkningen*. Kristdemokraterna vill halvera anslaget medan de båda övriga partierna helt motsätter sig att ett anslag förs upp i budgeten.

Riksdagen har tidigare på förslag av finansutskottet² lagt fast riktlinjer för registerbaserade folk- och bostadsräkningar. Den föreslagna medelsanvisningen är en följd av riksdagens tidigare beslut. Utskottet finner för egen del ingen anledning att ompröva sitt tidigare stöd för denna typ av undersökningar och tillstyrker därför regeringens medelsberäkning.

Kristdemokraterna anser att *Kammarkollegiets* redan höga grad av avgiftsfiansiering bör höjas ytterligare och föreslår därför att anslaget minskas med 2,5 miljoner kronor.

Finansutskottet avstyrker detta förslag.

Moderata samlingspartiet samt Kristdemokraterna föreslår att anslaget till *Nämnden för offentlig upphandling* halveras respektive ökas med närmare 3 miljoner kronor.

Nämndens verksamhet är för närvarande föremål för översyn av Upphandlingskommittén som redan avlämnat ett delbetänkande³ och som väntas avsluta sitt arbete den 1 mars 2001. Enligt utskottets mening bör NOU:s verksamhet vara oförändrad i avvaktan på resultatet av denna översyn. De båda partiernas förslag bör därför inte föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Centerpartiet vill alla avveckla *Statens kvalitets- och kompetensråd*. Moderata samlingspartiet föreslår av denna anledning att anslaget för nästa år halveras. De båda övriga partierna vill däremot redan då helt avskaffa anslaget.

Kvalitets- och kompetensrådet, som varit verksamt sedan början av 1999, har till uppgift att stimulera myndigheternas kompetensförsörjning samt att främja kvalitetsarbetet inom förvaltningen. Enligt utskottets mening finns det inte anledning att ompröva detta beslut.

² Prop. 1998/99:100, bet. 1998/99:FiU27, rskr. 1998/99:249.

³ Effektivare offentlig upphandling – för fortsatt välfärd, trygghet och tillväxt (SOU 1999:139).

Kristdemokraterna föreslår att det till Finansdepartementet knutna *Ekonomiska rådet* avvecklas och att något anslag för detta ändamål inte förs upp i budgeten.

Finansutskottet avstyrker detta förslag.

Kristdemokraterna och Centerpartiet föreslår att anslaget för *Utvecklingsarbete* halveras respektive avvecklas. Det utvecklingsarbete som anslaget är avsett att finansiera sköts enligt Kristdemokraterna nu av t.ex. RRV och ESV. Centerpartiet hävdar att verksamhetsutveckling samt utvecklingsinsatser för myndigheternas ledning bör rymmas inom respektive myndighets ramanslag.

Såsom framgick av den tidigare lämnade redogörelsen är detta anslag inte avsett för generella utvecklingsinsatser utan används i första hand för att finansiera det s.k. VESTA-projektet, ett brett upplagt projekt som tillkommit för att få till stånd ett integrerat statligt concernsystem för prognoser, budgetering, resultatstyrning och betalningsinformation. Avsikten är att hela statsförvaltningen skall inordnas i detta system. I projektet medverkar experter från Regeringskansliet, riksdagen och ett antal myndigheter, däribland RRV och ESV. Även företrädare för de olika partigrupperna i finansutskottet medverkar i arbete genom en parlamentarisk referensgrupp som knutits till projektet.

Finansutskottet har tidigare ställt sig bakom det utvecklingsarbete som bedrivs inom VESTA-projektets ram och finner inte anledning att nu ompröva detta ställningstagande. Utskottet biträder därför regeringens förslag till medelsberäkning på anslaget.

Utskottet tillstyrker också det i propositionen framförda förslaget att regeringen skall bemyndigas att även för nästa år ingå mer långsiktiga ekonomiska förpliktelser i anslutning till VESTA-projektet. Om så krävs för att detta projekt skall kunna genomföras, bör således regeringen under 2001 kunna göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden leder till utgifter på högst 50 miljoner kronor efter 2001.

Centerpartiet föreslår att anslaget för *Riksgäldskontorets förvaltningskostnader* skall minskas med 86,4 miljoner kronor. Motivet härför sägs vara att statsskulden kommer att minska snabbare med Centerpartiets förslag till inriktning av budgetpolitiken, vilket i sin tur begränsar utgifterna för provisioner för kronskulden.

Såsom framgår av budgetpropositionen föreslår regeringen att de provisionskostnader som avser kronskulden nästa år skall föras över från utgiftsområde 2 till utgiftsområde 26. Några provisionskostnader finns således inte uppförda bland Riksgäldskontorets förvaltningskostnader och utskottet avstyrker därför Centerpartiets förslag beträffande detta anslag.

Moderata samlingspartiet föreslår att anslaget till *Riksdagens revisorer* skall minskas med 2 miljoner kronor. I avvaktan på den förestående sammanslagningen av Riksrevisionsverket och Riksdagens revisorer bör inte Riksdagens revisorers anslag öka, utan tvärtom trappas ned, anser motionärerna.

Enligt finansutskottets mening kan det vid ett eventuellt samgående mellan RRV och Riksdagens revisorer finnas anledning att se över de båda myndig-

heternas anslagstilldelning. Det bör dock ske först efter det att formerna för ett sådant eventuellt samgående närmare klarlagts. Med hänsyn härtill avstyrker utskottet Moderata samlingspartiets förslag.

Sammanfattningsvis biträder alltså utskottet regeringens förslag till fördelning av anslagen inom utgiftsområde 2 (punkt 8) liksom förslaget om ett bemyndigande knutet till anslaget Utvecklingsarbete (punkt 2). Samtliga motionsyrkanden som behandlas i detta sammanhang avstyrks, dvs. motionerna Fi211 (fp) yrkande 10 i denna del, Fi506 (c), Fi507 (kd) yrkande 2, Fi508 (m) samt Fi509 (fp) yrkandena 1 och 3.

Statens fastighetsverk

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Fastighetsverket.

Regeringen bör redovisa vilka åtgärder som vidtagits med anledning av ett tidigare riksdagsbeslut om statlig fastighetsförvaltning och lokalförsörjning.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna en i propositionen redovisad investeringsplan för Statens fastighetsverk (punkt 5). Vidare föreslås att Fastighetsverket även nästa år skall tilldelas en låneram på 7 miljarder kronor (punkt 3).

I budgetpropositionen redovisas följande investeringsplan för Fastighetsverket.

INVESTERINGSPLAN FÖR STATENS FASTIGHETSVERK

Miljoner kronor

	Anskaffat 1999	Prognos 2000	Budget 2001	Beräknat 2002	Beräknat 2003
Inrikes	159	327	348	320	188
Utrikes	77	43	237	27	13
Mark	2	31	7	4	4
Summa	237	398	378	351	205

Under förutsättning av att soliditeten inte understiger 50 % kommer nya lån årligen att tas upp i Riksgäldskontoret för att finansiera de löpande investeringarna. Under åren framöver kommer enligt regeringen den av riksdagen beviljade låneramen på 7 miljarder kronor att utnyttjas i betydligt större utsträckning, bl.a. beroende på det nya världskulturmuseum som skall byggas i Göteborg och ombyggnaden av Regeringskansliets lokaler.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Statens fastighetsverk. Det innebär att utskottet tillstyrker punkterna 3 och 5 i propositionen.

Utskottet vill i detta sammanhang ta upp en annan fråga med anknytning till Fastighetsverket. Våren 1998 behandlade utskottet en proposition om statlig fastighetsförvaltning och statliga myndigheters lokalförsörjning⁴. Utskottet tog ställning till propositionens förslag i fem moment i betänkandets hemställan och gjorde i det sammanhanget också ett tillkännagivande om att direktiven till förvaltare av ändamålsfastigheter bör utformas på ett sådant sätt att fastighetsverksamheten blir ett stöd för den verksamhet som bedrivs i lokalerna. När regeringen ett år senare lämnade sin redogörelse för behandlingen av riksdagens skrivelser (skr. 1998/99:75) anmäldes dels vilka åtgärder som vidtagits med anledning av två av momenten i betänkandet, dels att den i detta ärende avgivna riksdagsskrivelsen var slutbehandlad. Eftersom någon annan redovisning inte lämnats i detta ärende kan utskottet för sin del inte finna annat än att tre moment i betänkandet, inklusive det med ett tillkännagivande, fortfarande är utestående (mom. 1, 5 och 6). Regeringen bör återkomma med en redovisning av de åtgärder som vidtagits i dessa frågor.

Fortifikationsverket**Utskottets förslag i korthet**

Riksdagen godkänner regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Fortifikationsverket.

Propositionen

Regeringen föreslår att riksdagen skall godkänna en i propositionen redovisad investeringsplan för Fortifikationsverket (punkt 6). Vidare föreslås att Fortifikationsverket nästa år skall tilldelas en låneram på 4,2 miljarder kronor (punkt 4).

I budgetpropositionen redovisas följande investeringsplan för Fortifikationsverket.

INVESTERINGSPLAN FÖR FORTIFIKATIONSVERKET

Miljoner kronor

	Anskaffat 1999	Prognos 2000	Budget 2001	Beräknat 2002	Beräknat 2003
Summa	564	558	800	700	550

⁴ Prop. 1997/98:137 om Förvaltning av statens fastigheter och statliga myndigheters lokalförsörjning m.m., bet. 1997/98:FiU25, rskr. 1997/98:252.

Regeringen föreslår att Fortifikationsverkets låneram i Riksgäldskontoret höjs till totalt 4,2 miljarder kronor. Låneramen är avsedd för investeringar i mark, anläggningar och lokaler.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag till investeringsplan och låneram för Fortifikationsverket. Det innebär att utskottet tillstyrker punkterna 4 och 6 i propositionen.

Rörlig kredit för Premiepensionsmyndigheten

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen godkänner regeringens förslag om en rörlig kredit för Premiepensionsmyndighetens handel med fondandelar.

Propositionen

I propositionen föreslås att regeringen även för 2001 skall bemyndigas att tilldela Premiepensionsmyndigheten (PPM) en rörlig kredit i Riksgäldskontoret på högst 500 miljoner kronor. Den rörliga krediten är avsedd att tillgodose PPM:s behov av likviditet vid handeln med fondandelar (punkt 7).

PPM:s verksamhet finansieras under uppbyggnadsskedet med lån i Riksgäldskontoret. Lånen avser såväl rörelsekapital som investeringar i anläggningstillgångar. Från och med i år förfogar PPM dessutom över en rörlig kredit på 500 miljoner kronor avsedd för myndighetens handel med fondandelar.

Utgifterna för PPM:s administration skall under 2001 täckas dels med avgifter på högst 0,3 % som tas ut på behållningen på de försäkrades premiepensionskonton, dels med lån i Riksgäldskontoret för rörelsekapitalbehov.

När PPM placerar spararnas pensionsrätter i olika fonder eller ombesörjer byten mellan fonder kan temporära likviditetsunderskott uppstå i PPM:s handel med fondandelar. I extrema situationer kan detta underskott uppgå till 450 miljoner kronor. PPM behöver dessutom hålla ett handelslager för att kunna effektivisera fondhandeln och undvika handel med små belopp. Regeringen anser att detta handelslager bör ha en omfattning på 50 miljoner kronor. Den rörliga kredit som skall tillgodose PPM:s behov av likviditet i fondhandeln bör enligt propositionen alltså uppgå till sammanlagt 500 miljoner kronor.

Utskottets ställningstagande

Utskottet biträder regeringens förslag om en rörlig kredit på 500 miljoner kronor i Riksgäldskontoret för Premiepensionsmyndighetens handel med fondandelar. Det innebär att utskottet tillstyrker punkt 7 i propositionen.

Finansinspektionens finansiering

Utskottets förslag i korthet

Finansinspektionen bör inte få tillgodogöra sig avgiftsinkomster direkt eftersom detta strider mot budgetlagens krav på bruttoredo-visning av offentligrättsliga avgifter.

Den i frågan väckta motionen avstyrks.

Jämför reservation 2 (kd).

Motionen

Kristdemokraterna föreslår i *motion Fi507* att man skall utreda om inte Finansinspektionens verksamhet kan finansieras på ett effektivare sätt. För egen del anser motionärerna att Finansinspektionen som tillsynsmyndighet på sikt bör kunna avgiftsfinansiera sin verksamhet genom att tillåtas debitera finansinstituten direkt för sina kostnader (yrkande 1).

I motionen erinras om att de institut som står under Finansinspektionens tillsyn varje år betalar avgifter enligt förordning 1995:1116. Dessa avgifter skall motsvara Finansinspektionens kostnader och redovisas mot en inkomsttitel på statsbudgeten. Inspektionen får alltså inte tillgodogöra sig avgifterna direkt utan dess verksamhet finansieras över anslag.

De avgifterna som tas in är av två slag, nämligen ansökningsavgifter och tillsynsavgifter. Ansökningsavgifterna följer avgiftsförordningen och brukar varje år uppgå till ca 7 miljoner kronor. Tillsynsavgifterna anpassas varje år till inspektionens anslag och varierar således. Motionärerna påpekar att med den avgiftsstruktur som gäller för Finansinspektionen så kommer ett resurstillskott inte att belasta statskassan, eftersom ett ökat ramanslag automatiskt leder till ökade avgifter för de institut som står under tillsyn.

Utskottets ställningstagande

Såsom utskottet redan tidigare har berört och som också framgår av motionen finansieras Finansinspektionens verksamhet med ett ramanslag, och baserat på dess storlek tar inspektionen ut en obligatorisk, årlig tillsynsavgift samt ansökningsavgifter för prövning av olika typer av ärenden. De samlade avgifternas storlek skall i princip motsvara Finansinspektionens anslag.

De tillsynsavgifter och ansökningsavgifter som betalas till Finansinspektionen är offentligrättsliga avgifter som redovisas i statsbudgeten på en särskild inkomsttitel benämnd *2548 Avgifter för Finansinspektionens verksamhet*. För de institut som omfattas av Finansinspektionens tillsyn utgår avgifterna till övervägande del som en procentuell andel av balansomslutningen med en minimiavgift som varierar beroende på typ av institut.

Enligt 9 § i budgetlagen (1996:1059) skall offentligrättsliga avgifter som beräknas av riksdagen redovisas mot inkomstitlar. I 17 § samma lag föreskrivs att statens inkomster och utgifter skall budgeteras och redovisas brutto på statsbudgeten. Av förarbetena till budgetlagen (prop. 1995/96:220 s. 94)

framgår att det inte finns något undantag från bruttoprincipen beträffande inkomster som redovisas mot inkomstittlar. Sådana inkomster skall därför alltid budgeteras och redovisas brutto.

Att låta Finansinspektionen tillgodogöra sig avgiftsinkomsterna direkt kan alltså ses som ett avsteg från budgetlagens krav på bruttoredovisning. Enligt finansutskottets mening finns det i det aktuella fallet inte anledning att frångå detta krav. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion Fi507 (kd) yrkande 1.

Könsuppdelad statistik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör inte göra ett tillkännagivande om en förbättrad könsuppdelad statistik m.m. eftersom jämställdhetsfrågor av detta slag redan är prioriterade områden i regeringens politik.

De i frågan väckta motionerna avstyrks.

Jämför reservation 3 (v).

Motionerna

I *motion Fi219* av Siv Holma m.fl. (v) anføres att regeringen bör intensifiera arbetet med att utveckla analysmetoderna utifrån ett genusperspektiv i den ekonomiska politiken (yrkande 1). De mått och definitioner som används i dag är könsblinda. De olika verkligheter som män och kvinnor lever i måste synliggöras. Till exempel bör det centrala begreppet infrastruktur breddas till att även omfatta social- och serviceinfrastruktur, vilka är av särskild betydelse för kvinnors liv och villkor. Det är viktigt att genusperspektivet blir en naturlig del i budgetprocessen och finansplanen. Ett minimikrav är att det i finansplanen bör finnas könsuppdelad statistik som beskriver hur många av de sysselsatta och arbetslösa som är kvinnor respektive män. Analysmetoder för könsuppdelad statistik avseende sysselsättning, arbetslöshet och löneutveckling bör utvecklas inför nästa finansplan (yrkande 2). Även metoder som beskriver hur skatteförändringar påverkar män respektive kvinnor bör tas fram (yrkande 3). Vidare är det nödvändigt att fördelningen av statens medel i budgeten beskrivs ur ett genusperspektiv. Speciellt viktigt i detta sammanhang är att statens infrastrukturinvesteringar uppmärksammas ur ett genusperspektiv (yrkande 4). Det är också viktigt att framtidsscenarier, som t.ex. Långtidsutredningen, kompletteras med konsekvensanalyser av hur kvinnor och män påverkas av tänkta scenarier (yrkande 5). De antaganden om förändrat arbetskraftsutbud, förändrat konsumtionsmönster och antagandena om framtida produktivitets- och effektivitetsförbättringar som görs i Långtidsutredningen måste analyseras utifrån ett genusperspektiv (yrkande 6).

I *motion Fi907* av Gudrun Schyman m.fl. (v) anføres att ett av målen för regeringens jämställdhetspolitik är en jämn fördelning av makt och inflytande mellan kvinnor och män. Båda könen skall vara representerade inom alla

samhällsområden och på alla beslutsnivåer. Att uppnå en jämn könsfördelning mellan män och kvinnor på beslutsfattande positioner inom den offentliga sektorn, liksom i det privata näringslivet är en viktig makt- och resursfråga. Dessvärre är det inte bara så att det saknas jämställdhet i bolagsstyrelserna, det saknas också statistik om hur verkligheten ser ut. Därför bör Statistiska centralbyrån få i uppgift att löpande sammanställa könsuppdelad statistik över antalet ordförande- och styrelseposter i aktiebolagen samt över övriga topp-tjänster i såväl privat som offentligt ägda aktiebolag (yrkande 1).

I *motion A808* av Matz Hammarström m.fl. (mp) hävdas att trots att det finns krav på könsuppdelad statistik efterlevs inte detta. Regeringen bör enligt motionärerna se till att den framtagna statistiken används konsekvent när olika förslag till ändringar i lagstiftningen framförs (yrkande 5).

Utskottets ställningstagande

Frågor om könsuppdelad statistik och genusperspektiv i ekonomisk analys och ekonomisk politik behandlades senast av utskottet i betänkande 2000/01:FiU1.

Utskottet framhöll då att regeringens utgångspunkt i jämställdhetsarbetet är att såväl den politiska som den verkställande delen av regeringsarbetet skall genomsyras av ett jämställdhetsperspektiv. Till exempel gäller att olika förhållanden och villkor för kvinnor och män skall synliggöras, att varje fråga skall prövas ur ett jämställdhetsperspektiv och att konsekvenserna av hur förändringar kan tänkas utfalla för kvinnor respektive män skall analyseras. Inför varje viktig regelförändring i skatte- och transfereringssystemet genomförs analyser av de olika åtgärdernas fördelningseffekter. Beräkningarna omfattar t.ex. utfallet för kvinnor respektive män samt hur åtgärden sammantaget påverkar inkomstspridningen. Resultaten redovisas löpande i utredningsbetänkanden, propositioner och skrivelser. I t.ex. budgetpropositionen för 2001 redovisas fördelningseffekterna av förslagen till skatteförändringar, höjda barnbidrag och höjda bostadstillägg till pensionärerna. Av redovisningen framgår att kvinnor gynnas något mer än män av de föreslagna åtgärderna.

Även i andra fördelningspolitiska studier som utarbetas av Finansdepartementets fördelningspolitiska enhet har regelmässigt en uppdelning gjorts av resultaten på kvinnor respektive män. Sedan 1994 publiceras som bilagor till vår- och budgetpropositionerna redovisningar av olika typer av fördelningseffekter, som t.ex. fördelningseffekterna av saneringen av de offentliga finanserna, regional inkomstfördelning, fördelning när det gäller utnyttjandet av offentlig service och tjänster etc. I budgetpropositionen för 2001 behandlas i bilaga 4 den ur välfärdssynpunkt så viktiga fördelningen av offentlig produktion, arbete i hemmet och fritid samt hur hushållen anpassar sig efter olika regelförändringar. Utskottet vill i anslutning till detta också erinra om att det i vårpropositionen för 2000 bilaga 3 finns en redovisning av hur utvecklingen av arbetet med fördelningsanalyser och fördelningsstatistik fortskrider. Redovisningen begärdes av utskottet i samband med behandlingen av budgetpropositionen för 1999.

I det konkreta budgetarbetet arbetar regeringen med könsperspektivet på flera olika plan. Ett plan är, som nämnts ovan, fördelningen av olika ekonomisk-politiska åtgärder. Ett annat är anslagen och budgetens omslutning. Sedan 1999 har en arbetsgrupp med representanter från bl.a. olika departement och myndigheter arbetat med att ta fram metoder för att könsuppdelat uppgifter för ett antal anslag i budgeten. I samband därmed har Statistiska centralbyrån (SCB) tillförts ökade resurser för att ta fram nödvändigt statistiskt underlag för könsuppdelning av anslag. I startgroparna ligger nu ett projekt inom Näringsdepartementet om att integrera könsperspektivet i den statliga budgetprocessen. Projektet skall pågå under 2001 och syftet är bl.a. att utarbeta förslag till struktur för det fortsatta jämställdhetsarbetet i budgetprocessen, att visa hur en koppling kan göras mellan mål, budget och resultatredovisning samt att utveckla en strategi för uppföljning och utvärdering av jämställdhetspolitiken.

När det gäller könsuppdelad statistik över antalet styrelseposter i aktiebolag publicerar Näringsdepartementet och Statistiska centralbyrån årligen uppgifter om antalet män och kvinnor i statliga bolag, bl.a. i den skrivelse om företag med statligt ägande som regeringen årligen överlämnar till riksdagen. Någon offentlig insamling av könsfördelningen av styrelseposter i privata aktiebolag finns inte. Däremot samlar flera privata statistikproducenter in uppgifter av detta slag. Enligt 2000 års redogörelse för företag med statligt ägande (skr. 1999/2000:120) var 28 % av ledamöterna i statliga bolagsstyrelser under 1999 kvinnor medan 72 % var män. Under samma period var könsfördelningen i de börsnoterade bolagen 5 % kvinnor och 95 % män, enligt Dagens Nyheters Ägarservice AB. Utskottet vill erinra om att regeringens mål är en ökad jämställdhet inom bolagsstyrelserna och att andelen kvinnor i de statliga bolagsstyrelserna skall uppgå till 40 % 2003.

Utskottet kan i övrigt hänvisa till SCB:s årliga publikation "På tal om kvinnor och män". I publikationens avsnitt om inflytande och makt redovisas könsfördelningen i olika politiska församlingar, statliga och kommunala styrelser och organ. Vidare redovisas t.ex. könsfördelning inom större fackförbunds ledningsorganisationer och andelen kvinnliga respektive manliga chefer i både privat och offentlig sektor.

Utskottet vill understryka att jämställdhet berör alla samhällsområden. Jämställdhet handlar om rättvisa och fördelning av ekonomisk och politisk makt. Det handlar om demokrati, om att värdera kvinnor och män lika. Därför är det också viktigt att genusperspektivet blir en naturlig del i budgetprocessen och i finansplanen. För att nå ett solidariskt, rättvist och jämställt samhälle är det nödvändigt att det i beslutsunderlagen finns konsekvensanalyser utifrån ett genusperspektiv. Sammanfattningsvis kan utskottet konstatera att jämställdhet är en fråga med högsta prioritet. Mycket återstår att göra. Utskottet ser mycket positivt på att regeringen arbetar intensivt med att på olika sätt införliva könsperspektivet i budgetprocessen och i den ekonomiska politiken.

Utskottets här gjorda genomgång visar att regeringen ser de frågor som motionärerna aktualiserar som viktiga och att man också arbetar intensivt för

att komma till rätta med de påtalade problemen. Jämställdhet är ett prioriterat område i regeringens politik. Med hänsyn härtill är det enligt utskottets mening inte nödvändigt att riksdagen gör ett särskilt tillkännagivande i frågan. Utskottet avstyrker därför motionerna Fi219 (v), Fi907 (v) yrkande 1 och A808 (mp) yrkande 5.

Miljöstatistik

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör inte göra ett tillkännagivande om gröna räkenskaper och gröna nyckeltal eftersom frågor av detta slag redan är prioriterade områden i regeringens politik.

Motionerna

I *motion MJ837* av Alf Svensson m.fl. (kd) konstateras att i regeringens gröna nyckeltal ingår ett antal ISO- och EMAS-registrerade företag. Denna certifiering används som en konkurrensfördel, men är ganska kostsam. Därför är det framför allt de kapitalstarka företagen som certifieras. Även många mindre och medelstora företag arbetar med miljöledningssystem utan att det registreras. Den höga kostnaden är ett hinder för registrering men inte för ett aktivt miljöarbete i företagen. Regeringen bör därför i sina gröna nyckeltal även ta med de företag som aktivt arbetar med miljön (yrkande 3).

I *motion MJ838* av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp) anförs att den blinda jekten på ständigt ökad konsumtion och ökad BNP är ett av EU:s huvudmål, trots att miljöforskningen påvisar att det är just ett ökat materialflöde som är ett av de stora hindren på vägen mot ett ekologiskt hållbart samhälle. De bruttovinster som uppnås i miljöarbetet i form av bättre teknik och effektiviseringar blir sällan nettovinster då den ökade konsumtionen av varor åter upp de framsteg som görs. Att ha ett sådant ekonomiskt beräkningssätt som mål för den ekonomiska politiken är ohållbart och omodernt. Sverige bör därför som ordförandeland i EU första halvåret 2001 ta initiativ till att utveckla systemet med s.k. gröna räkenskaper eller ”grön NNP” där även slitage på det naturliga kapitalet finns med i kalkylen (yrkande 5). Sverige bör också verka för att systemet med gröna nyckeltal i budgeten även införs på EU-nivå. Med ett sådant system är det lättare att se de ekologiska konsekvenserna av den förda ekonomiska politiken (yrkande 6).

Utskottets ställningstagande

Utskottet har vid ett flertal tillfällen behandlat motioner om miljöräkenskaper och gröna nyckeltal, senast i betänkandena 1999/2000:FiU1 och 1999/2000:FiU2.

Utvecklingen av miljöräkenskaper bedrivs i Sverige som ett gemensamt projekt mellan Naturvårdsverket (NV), Konjunkturinstitutet (KI) och SCB.

Liksom tidigare anser utskottet att detta är ett mycket viktigt och intressant projekt. Man måste dock beakta att det är ett projekt med långsiktig inriktning och att arbetet fortfarande till stor del avser forskning och metodutveckling. Under de senaste tre åren har NV, KI och SCB i den gemensamma rapportserien "Miljöräkenskaper" publicerat 21 rapporter om metoder, analyser och mätdata. Hittills i år har sju rapporter publicerats om bl.a. framtida nationell materialflödesstatistik, industrins miljökostnader, metoder för samhällsekonomisk analys av miljöåtgärder.

Utskottet vill i sammanhanget erinra om att miljöräkenskaper i högsta grad är ett internationellt projekt, i vilket EU och speciellt Sverige är ledande och långt framme i processen. Miljöfrågor är dessutom en av de frågor som regeringen särskilt kommer att driva under sitt ordförandeskap första halvåret 2001.

Det internationella samarbetet drivs framför allt i FN:s regi. Det är inom FN:s ram som EU-länderna främst samarbetar kring frågan om miljöräkenskaper. Ett viktigt framsteg på området är att det inom kort publiceras en ny och förbättrad handbok om miljöräkenskaper. Den handbok som nu används av flertalet länder togs fram 1993, då de flesta ländernas räkenskapsprojekt låg i startgroparna. Handboken har utarbetats av FN:s expertgrupp, den s.k. Londongruppen, i vilken Sverige finns representerad.

Som ett av de första länderna i världen presenterade regeringen en uppsättning s.k. gröna nyckeltal i 1999 års ekonomiska vårproposition. Nyckeltalen är ett av regeringens instrument för att följa miljöpolitikens övergripande mål. Nyckeltalen används som vägledning för politiska beslut och som underlag för samhällsdebatt på samma sätt som andra ekonomiska nyckeltal. De gröna nyckeltalen presenteras löpande för riksdagen och senast gjordes detta i budgetpropositionen för 2001. Arbetet med att vidareutveckla nyckeltalen pågår löpande och utskottet finner inte anledningen att styra inriktningen på detta arbete genom uttalanden.

I detta sammanhang finns det också anledning att erinra om att det i EU pågår arbete på flera plan för att utveckla indikatorer för en hållbar utveckling. Till exempel har en till kommissionen knuten expertgrupp sedan början av 1999 arbetat med att ta fram övergripande miljöindikatorer på EU-nivå, motsvarande de gröna nyckeltal som regeringen arbetar med. Sverige deltar i expertgruppen genom representanter från Miljödepartementet och Naturvårdsverket. Expertgruppen börjar bli klar med sitt arbete och enligt planen skall ett konkret förslag till miljönyckeltal presenteras vid ministerrådets möte i Kiruna i mars 2001, då även EU:s nya sjätte miljöhandlingsprogram skall avhandlas.

SCB har fått i uppdrag av regeringen att ta fram övergripande indikatorer för hållbar utveckling, dvs. indikatorer som summerar utvecklingen inom områdena ekonomisk-, social- och ekologisk hållbar utveckling. Arbetet med dessa hållbarhetsindikatorer pågår, och enligt planen skall SCB:s rapport presenteras vid toppmötet i Göteborg i juni 2001, som ett svenskt exempel på hur indikatorer över hållbar utveckling kan utformas.

Med det anförda avstyrker utskottet motionerna MJ837 (kd) yrkande 3 och MJ838 (mp) yrkandena 5 och 6.

Generationsräkenskaper

Utskottets förslag i korthet

Det bör inte införas några årliga generationsräkenskaper.

Motionen

I *motion Fi502* av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd) sägs att det är av stor vikt att samhället kontinuerligt ser över stödet till olika generationer. Det är inte rimligt att en generation skor sig på resten av befolkningen. Fyrtioåringarna som varit med och skapat det samhälle som vi lever i borde ta ett större ansvar. Det är inte mer än rätt att de bär sina egna kostnader. Enligt motionärerna bör därför regeringen presentera årliga generationsräkenskaper.

Utskottets ställningstagande

Finansutskottet har tidigare behandlat förslag om generationsräkenskaper. Redan i betänkande 1994/95:FiU13 pekade utskottet på att de generationsräkenskaper som hittills hade utvecklats i vissa länder var inriktade på att belysa hur den offentliga sektorns nettoskuld, rådande skattesystem och offentligt utgiftsmönster påverkar inkomstfördelningen mellan dagens och morgondagens generationer. En sådan redovisning har, ansåg utskottet, flera inslag som förtjänar att studeras närmare. Eftersom Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi (ESO) ungefär samtidigt hade givit Konjunkturinstitutet i uppdrag att arbeta med frågor av detta slag avstyrkte utskottet den då aktuella motionen.

Konjunkturinstitutets arbete redovisades sedermera i rapporten *Generationsräkenskaper* (Ds 1995:70). Där konstaterades att varje försök att värdera hur olika generationer påverkas av sådana faktorer som utlandsskulden, pensionskulden, statsskulden, miljöskulden och den sociala skulden stöter på stora principiella och statistiska svårigheter. Särskild uppmärksamhet ägnades åt den s.k. Kotlikoffmodellen för generationsräkenskaper, men i rapporten redovisades också flera invändningar mot denna modell.

Utskottet har från Finansdepartementet inhämtat att Konjunkturinstitutets rapport inte lett till något fortsatt utvecklingsarbete för att skapa årliga generationsräkenskaper i budgetpropositionen. Det innebär emellertid inte att frågan har förblivit outredd. Långtidsutredningen lade särskild vikt vid den demografiska utvecklingens betydelse för välfärdssystemen, tillväxten och sysselsättningen (SOU 2000:7). I en bilaga ägnas särskild uppmärksamhet åt den åldrande befolkningens konsekvenser för svensk ekonomi (bilaga 9). Pensionsreformen har också inneburit att generationsfrågan kommit upp till

belysning. Vidare har frågan återigen aktualiserats inom ESO i rapporten 40-talisternas uttåg (Ds 2000:13).

Utskottet kan se värdet av generationsräkenskaper, men finner det inte motiverat att man varje år tar fram sådana räkenskaper.

Utskottet konstaterar att motion Fi502 (kd) innehåller överdrivna och ogrundade påståenden och avstyrker därför motionen.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (fp)

av Bo Könberg (fp).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att utskottets förslag under punkt 2 borde ha följande lydelse:

2. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslag inom utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning på det sätt som framgår av det med reservation 1 (fp) betecknade förslaget i den specifikation som följer efter utskottets förslag till beslut. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2000/01:Fi211 yrkande 10 i denna del och 2000/01:Fi509 yrkandena 1 och 3 liksom proposition 2000/01:1 utgiftsområde 2 punkterna 2 delvis och 8 samt avslår motionerna 2000/01:Fi506, 2000/01:Fi507 yrkande 2 och 2000/01:Fi508.

Ställningstagande

Folkpartiet liberalerna har hela tiden motsatt sig planerna på en registrerad folk- och bostadsräkning. Av integritetsskäl bör någon sådan inte genomföras. Allt förberedelsearbete bör omedelbart avbrytas, och reservationsanslaget 1:7 Folk- och bostadsräkningar bör utgå i sin helhet varvid inestående reservationsmedelsbehållningar avvecklas.

Folkpartiet motsätter sig också att lönestatistiken förs över från SCB till det nyinrättade Medlingsinstitutet. Den för SCB föreslagna verksamheten inklusive lönestatistiken bör enligt Folkpartiets mening kunna bedrivas inom befintlig ram för SCB, bl.a. med hänsyn till att man bör minska statistikproduktionen genom uppgiftsinlämnande från individer och företag.

Jag föreslår alltså att riksdagen bifaller de båda folkpartistiska motionerna Fi211 yrkande 10 i denna del och Fi509 yrkandena 1 och 3.

2. Finansinspektionens finansiering (punkt 6) (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 6 borde ha följande lydelse:

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att finansieringen av Finansinspektionens verksamhet bör ses över. Riksdagen bifaller därmed motion 2000/01:Fi507 yrkande 1.

Ställningstagande

Finansinspektionens verksamhet är helt avgiftsfinansierad, men inspektionen får inte tillgodogöra sig de avgifter den tar ut. Dessa redovisas i stället mot en inkomsttitel på statsbudgeten och inspektionen tilldelas ett anslag som är lika stort som de samlade avgifterna. Principen är därvid den att det är Finansinspektionens samlade anslagsbehov som styr hur stora avgifter som varje år skall tas ut. För inspektionen ett resurstillskott påverkas således inte statskassan, eftersom ett ökat ramanslag innebär ökade avgifter för institut under tillsyn.

Vi vill starkt ifrågasätta denna rundgång mellan avgifter och anslag. På sikt bör enligt vår mening Finansinspektionen få rätt att själv debitera finansinstituten direkt för sin verksamhet enligt den modell som tillämpas i Storbritannien och som även gäller för annan statlig verksamhet. Utvecklingen inom finansmarknaderna ställer höga krav på alla aktörer, inklusive Finansinspektionen. Om inspektionen själv får förfoga över sina intäkter kan verksamheten snabbt anpassas till uppkomna behov när så är nödvändigt utan att man behöver gå omvägen via statsbudgeten.

Enligt vår mening bör regeringen få uppdrag att utreda om inte Finansinspektionens verksamhet kan finansieras på ett mer effektivt sätt än i dag. I första hand tänker vi oss att Finansinspektionen på angivet sätt skall frikopplas från statsbudgeten, varvid utgiftstaket självklart får justeras ned med ett belopp motsvarande det nuvarande anslaget.

Vi föreslår alltså att riksdagen bifaller den kristdemokratiska motionen Fi507 yrkande 1.

3. Könsuppdelad statistik (punkt 7) (v)

av Johan Lönnroth och Siv Holma (båda v).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att utskottets förslag under punkt 7 borde ha följande lydelse:

7. Riksdagen tillkännager för regeringen att arbetet med jämställdhetsbokslut och annan könsuppdelad statistik måste påskyndas. Riksdagen bifaller därmed delvis motionerna 2000/01:Fi219, 2000/01:Fi907 yrkande 1 samt 2000/01:A808 yrkande 5.

Ställningstagande

Jämställdhet berör alla samhällsområden. Sveriges riksdag antog våren 1994 en ny nationell handlingsplan för jämställdhetspolitiken. I den förutsätts att alla förslag och beslut på såväl central som regional och lokal nivå skall analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv för att man skall klarlägga vilka konsekvenser åtgärderna har för kvinnor respektive män. För att detta skall vara möjligt måste statistiken vara uppdelad på kön. Målet är att all statistik som avser individer inte bara skall samlas in, analyseras och presenteras fördelad

på kön. Den skall också spegla jämställdhetsfrågor och genusrelaterade problem i samhället. Kön skall vara en övergripande och allomfattande indelningsgrund för all individstatistik.

Vänsterpartiet vill få till stånd ett nytt förhållningssätt till ekonomiska definitioner, vilka enligt vår mening bör ses utifrån ett genusperspektiv. Det är också viktigt att genusperspektivet blir en naturlig del i budgetprocess och finansplan samt att frågor av detta slag också genomsyrar andra typer av regeringsförslag liksom offentliga utredningar och offentlig statistik.

Regeringen har på många av dessa områden visat en god vilja att komma till rätta med problemen, men mycket lite har i praktiken hänt.

Ett minimikrav är att man i finansplanen redovisar könsuppdelad statistik som beskriver hur många av de sysselsatta och arbetslösa som är kvinnor respektive män. Sådan statistik finns att tillgå och kan mycket lätt tas med i finansplanen för att där användas som underlag för analyser och bedömningar. Men trots upprepade påstötningar från vår sida har detta ännu inte skett.

Även i andra sammanhang, som exempelvis Långtidsutredningen, lyser könsperspektivet helt med sin frånvaro, trots att framtidsfrågor och möjligheterna att säkerställa den offentliga sektorn är av avgörande betydelse för det fortsatta jämställdhetsarbetet.

För något år sedan fick en arbetsgrupp med representanter från olika departement och myndigheter i uppdrag att utarbeta ett jämställdhetsbokslut och att ta fram metoder för att könsuppdelat uppgifter för ett antal anslag i budgeten. Men inget har hänt och nu tycks detta projekt helt ha runnit ut i sanden.

Listan över ofullgångna initiativ kan göras längre, men dessa exempel ger ändå en rätt tydlig bild av att regeringen nu måste gå från ord till handling och visa att man tar jämställdhetsarbetet på allvar.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage vad vi här har sagt med anledning av de båda vänsterpartistiska motionerna Fi219 och Fi907 samt den miljöpartistiska motionen A808.

Särskilda yttranden

Utskottets beredning av ärendet har föranlett följande särskilda yttranden. I rubriken anges inom parentes vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Fredrik Reinfeldt och Anna Åkerhielm (alla m).

Den 22 november 2000 beslöt en majoritet i riksdagen bestående av socialdemokrater, vänsterpartister och miljöpartister att för 2001 fastställa såväl nivå för utgiftstaket som ramar för de olika utgiftsområdena. Beslutet innefattade också en beräkning av statsbudgetens inkomster för 2001 liksom de skatteförändringar som påverkar detta års inkomster.

Moderata samlingspartiet har i parti- och kommittémotioner förordat en annan inriktning av den ekonomiska politiken och budgetpolitiken. Våra förslag är tydligt utbudsriktade och syftar till att skapa förutsättningar för en varaktig hög tillväxt med låg inflation och sund löneutveckling. Ett övergripande mål för den ekonomiska politiken bör vara en successivt sänkt offentlig utgiftskvot. För det krävs såväl en moderniserad arbetsmarknad och avregleringar som sänkta skatter och lägre offentliga utgifter.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med sammanlagt 61,1 miljoner kronor på det sätt som framgår av den moderata motionen Fi508.

Vi har bl.a. visat på vilka besparingar som kan göras på anslagen till statistikproduktion. Omfattningen av offentlig statistik ökar år från år. Önskemål inom statistikområdet är omätligt och man kan fråga sig i hur stor utsträckning skattemedel skall avsättas för att tillgodose mer eller mindre klarlagda behov. Vi anser att SCB:s uppgifter bör begränsas och fokuseras på väl avvägda behov. Dessutom bör en större del av verksamheten avgiftsfinansieras för att öka medvetenheten om de verkliga behoven.

Vi vill dessutom inte avdela några medel till en folk- och bostadsräkning 2005. Det räcker om man gör en mindre kartläggning som kompletterar folkbokföringen och som tillgodoser de behov som bl.a. samhällsplaneringen har.

Statens kvalitets- och kompetensråd bör enligt vår mening avvecklas, och vidare anser vi att anslagen till Riksdagens revisorer och Nämnden för offent-

lig upphandling bör minskas med tanke på de omorganisationer som dessa båda myndigheter står inför.

2. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (kd)

av Mats Odell och Per Landgren (båda kd).

Riksdagen har den 22 november 2000 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2001. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2001 gäller därmed att de samlade utgifterna på utgiftsområde 2 inte får överstiga 1 307,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Kristdemokraternas förslag på utgiftsområdet understiger denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med netto 62,7 miljoner kronor på det sätt som framgår av den kristdemokratiska motionen Fi507.

I den föreslår vi att såväl Ekonomiska rådet som Statens kvalitets- och kompetensråd avvecklas. Deras uppgifter kan ombesörjas på annat sätt. Vi vill också omfördela Statskontorets och Kammarkollegiets arbetsuppgifter och räknar med att det skall minska budgetbelastningen. Regeringens satsning på utvecklingsarbete vill vi halvera eftersom det på detta anslag redan finns ett stort anslagssparande och frågor av detta slag i dag sköts av RRV och ESV. Även anslaget till folk- och bostadsräkningen vill vi halvera, främst med hänsyn till att vi motsätter oss det sätt på vilket yrkesregistret har hantearats. En stor del av Statistiska centralbyråns verksamhet är i dag avgiftsfinansierad och vi anser att denna andel kan öka. Därmed minskar också behovet av att anslagsfinansiera SCB:s verksamhet i den utsträckning som i dag sker. Riksrevisionsverket skall enligt ett utredningsförslag gå samman med Riksdagens revisorer, och enligt vår mening bör därför anslaget till RRV kunna begränsas.

Med tanke på den mycket omfattande offentliga upphandling som förekommer i Sverige har Nämnden för offentlig upphandling alltför begränsade resurser. I ett första steg vill vi öka nämndens resurser med ca 25 %.

3. Anslagen för 2001 inom utgiftsområde 2 (punkt 2) (c)

av Lena Ek (c).

Riksdagen har den 22 november 2000 i första steget av budgetprocessen ställt sig bakom regeringens, Vänsterpartiets och Miljöpartiet de grönas budgetförslag för år 2001. Det innebär att riksdagen för detta år nu har låst såväl utgiftstak som ramar för de 27 utgiftsområdena samt fattat beslut om de skatte- och avgiftsförändringar som skall träda i kraft nästa år.

För budgetåret 2001 gäller därmed att de samlade utgifterna på utgiftsområde 2 inte får överstiga 1 307,7 miljoner kronor under riksdagens fortsatta behandling. Centerpartiets förslag på utgiftsområdet understiger klart denna nivå och kan således formellt tas upp till behandling.

Eftersom riksdagsmajoriteten i första steget av budgetprocessen givit budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi önskat, avstår vi från att redovisa något formellt motförslag till anslagsfördelning inom utgiftsområde 2. Vårt budgetalternativ – med våra förslag till utgiftstak, anslagsfördelning och skatteförändringar – bör nämligen ses som ett sammanhållet paket där någon eller några delar inte kan brytas ut och behandlas isolerat från de andra.

Vi vidhåller emellertid vår uppfattning och anser att anslagen inom utgiftsområde 2 borde ha begränsats med 136,1 miljoner kronor på det sätt som framgår av den centerpartistiska motionen Fi506.

Statens kvalitets- och kompetensråd bör enligt vår mening helt avvecklas liksom anslaget för utvecklingsarbete. På utgiftsområdet vill vi också minska Riksgäldskontorets förvaltningskostnader samt anslaget till Statskontoret. Anslaget till Konjunkturinstitutet har under senare år ökat kraftigt och det kan därför vara motiverat att se över vilken typ av rapporter som institutet skall producera, inte minst mot bakgrund av att det numera finns flera fristående institut som kommer med konjunktur- och branschrapporter. Någon utvidgning av KI:s tjänstebarmeter är med hänsyn härtill inte nödvändig. Statistiska centralbyrån kommer i år inte att göra av med sitt anslag. Detta ökade anslagssparande motiverar en viss besparing på SCB:s anslag. På utgiftsområdet finns slutligen också ett anslag för merkostnader för tomma lokaler. I nuvarande högkonjunktur borde man kunna begränsa detta anslag kraftigt med tanke på att efterfrågan på lokaler just nu är mycket stor.

4. Statens fastighetsverk (punkt 3) (m)

av Gunnar Hökmark, Lennart Hedquist, Fredrik Reinfeldt och Anna Åkerhielm (alla m).

Moderata samlingspartiet har flera gånger tidigare påpekat att redovisningen i budgetpropositionen av Fastighetsverkets investeringsplaner ger en otillräcklig bild av de projekt verket avser att genomföra. Det har därför varit svårt att bedöma om Fastighetsverket hanterar tilldelade resurser på ett rationellt och ekonomiskt sätt som tillgodoser medborgarnas krav på sparsamhet med statliga medel. Vi hade hoppats att årets budgetproposition skulle ge en fylligare beskrivning i detta avseende, men så är inte fallet.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

I proposition 2000/01:1 Budgetpropositionen för 2001 utgiftsområde 2 föreslår regeringen

1. att riksdagen godkänner de föreslagna målen för politikområdena Effektiv statsförvaltning (avsnitt 3.3) och Finansiella system och tillsyn (avsnitt 4.3) samt att de nuvarande målen inom utgiftsområdet upphör att gälla (avsnitten 3.3 och 4.3),
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att under år 2001, i fråga om ramanslaget 1:13 Utvecklingsarbete, göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden innebär utgifter på högst 50 000 000 kr efter år 2001 (avsnitt 3.9.12),
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om att Statens fastighetsverk får ta upp lån inom en ram av högst 7 000 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.9.13),
4. att riksdagen bemyndigar regeringen att besluta om att Fortifikationsverket får ta upp lån inom en ram av högst 4 200 000 000 kr i Riksgäldskontoret för investeringar m.m. i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.9.14),
5. att riksdagen godkänner investeringsplan för Statens fastighetsverk i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.9.13),
6. att riksdagen godkänner investeringsplan för Fortifikationsverket i enlighet med vad regeringen förordar (avsnitt 3.9.14),
7. att riksdagen bemyndigar regeringen att för år 2001 besluta om en rörlig kredit i Riksgäldskontoret om högst 500 000 000 kr för att tillgodose Premiensionsmyndighetens behov av likviditet i handeln med fondandelar (avsnitt 4.8.9),
8. att riksdagen för budgetåret 2001 anvisar anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning enligt följande uppställning:

Belopp i 1000-tal kronor		
Anslag	Anslags- typ	Regeringens förslag
1:1	Konjunkturinstitutet	(ram) 44 036
1:2	Riksrevisionsverket	(ram) 152 140
1:3	Ekonomistyrningsverket	(ram) 58 475
1:4	Statskontoret	(ram) 72 054
1:5	Täckning av merkostnader för lokaler	(ram) 8 800
1:6	Statistiska centralbyrån	(ram) 376 303
1:7	Folk- och bostadsräkning	(res.) 10 000
1:8	Kammarkollegiet	(ram) 31 049
1:9	Nämnden för offentlig upphandling	(ram) 7 235
1:10	Statens kvalitets- och kompetensråd	(ram) 10 954
1:12	Ekonomiska rådet	(ram) 2 052
1:13	Utvecklingsarbete	(ram) 19 720
2:1	Riksgäldskontoret: Garantiverksamhet	(ram) 1
2:2	Finansinspektionen	(ram) 130 186
2:3	Insättningsgarantinämnden	(ram) 8 093
2:4	Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	(ram) 256 402
2:6	Bokföringsnämnden	(ram) 7 432
2:7	Avgift för Stadshypotekskassans grundfond	(ram) 9 400
2:8	Kapitalhöjning i Nordiska investeringsbanken	(ram) 18 700
2:9	Bidrag till kapitalet i Europeiska utvecklingsbanken	(ram) 60 000
90:1	Riksdagens revisorer	(ram) 24 623
Summa		1 307 655

Motioner från allmänna motionstiden

I detta sammanhang behandlar utskottet nedan uppräknade motioner i vilka föreslås att riksdagen fattar följande beslut.

2000/01:Fi211 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

10. Riksdagen anvisar för budgetåret 2001 anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning och utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommunerna enligt uppställningen i bilaga 2, i denna del

Belopp i miljoner kronor		
Uo 02	Samhällsekonomi och finansförvaltning	-10
Anslag 1:7	Folk- och bostadsräkning	-10

2000/01:Fi219 av Siv Holma m.fl. (v):

- Riksdagen begär att regeringen återkommer med en beskrivning av hur arbetet intensifierats med att utveckla analysmetoder ur ett genusperspektiv på den ekonomiska politiken.
- Riksdagen begär att regeringen i nästa års finansplan återkommer med utvecklade analysmetoder innehållande ett genusperspektiv enligt vad i

motionen anförs om könsuppdelad statistik av antalet sysselsatta, arbetslösa och över löneutvecklingen.

3. Riksdagen begär att regeringen i nästa års finansplan återkommer med utvecklade analysmetoder utifrån ett genusperspektiv över hur skatteförändringar påverkar kvinnor och män.
4. Riksdagen begär att regeringen i nästa års statsbudget återkommer med utvecklade analysmetoder ur ett genusperspektiv över hur statliga medel, samt infrastruktursatsningar, fördelas mellan kvinnor och män.
5. Riksdagen begär att regeringen återkommer med en beskrivning av hur arbetet intensifierats avseende utvecklingen av analysmetoder, innehållande ett genusperspektiv, enligt vad i motionen anförs om genusperspektiv i framtidsscenarier.
6. Riksdagen begär att regeringen i framtida framtidsscenarier skall konsekvensanalysera arbetskraftsutbud, konsumtionsförändringar samt produktivitets- och effektivitetsökningar ur ett genusperspektiv.

2000/01:Fi502 av Amanda Agestav och Magnus Jacobsson (kd):

Riksdagen begär att regeringen i samband med budgetpropositionen varje år presenterar generationsräkenskaper.

2000/01:Fi506 av Rolf Kenneryd m.fl. (c):

Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning.

Belopp i 1000-tal kronor

<u>Politikområde Anslag</u>	<u>Regeringens förslag</u>	<u>Anslagsför- ändring (c)</u>
1:1 Konjunkturinstitutet	44 036	-2 036
1:4 Statskontoret	72 054	-10 000
1:5 Täckning av merkostnader för lokaler	8 800	-4 000
1:6 Statistiska centralbyrån	376 303	-3 000
1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd	10 954	-10 954
1:13 Utvecklingsarbete	19 720	-19 720
2:4 Riksgäldskontoret: Förvaltningskostnader	256 402	-86 402
<u>Summa för hela utgiftsområdet</u>	<u>1 307 655</u>	<u>-136 112</u>

2000/01:Fi507 av Per Landgren m.fl. (kd):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening behovet av att tillsätta en utredning som ser över Finansinspektionens möjligheter till en effektivare finansiering av sin verksamhet i enlighet med vad som anförs i motionen.
2. Riksdagen beslutar att för budgetåret 2001 anvisa anslagen under utgiftsområde 2 Samhällsekonomi och finansförvaltning med följande förändringar i förhållande till regeringens förslag enligt uppställning.

Belopp i 1000-tal kronor		
Politikområde Anslag	Regeringens förslag	Anslagsför- ändring (kd)
1:2 Riksrevisionsverket	152 140	-5 000
1:4 Statskontoret	72 054	-15 000
1:6 Statistiska centralbyrån	376 303	-15 000
1:7 Folk- och bostadsräkning	10 000	-5 000
1:8 Kammarkollegiet	31 049	-2 500
1:9 Nämnden för offentlig upphandling	7 235	+2 765
1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd	10 954	-10 954
1:12 Ekonomiska rådet	2 052	-2 052
1:13 Utvecklingsarbete	19 720	-10 000
Summa för hela utgiftsområdet	1 307 655	-62 741

2000/01:Fi508 av Gunnar Hökmark m.fl. (m):

- Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 2 politikområde 1:6 Statistiska centralbyrån för år 2001 336 303 000 kr.
- Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 2 politikområde 1:9 Nämnden för offentlig upphandling för år 2001 3 618 000 kr.
- Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 2 politikområde 1:10 Statens kvalitets- och kompetensråd för år 2001 5 454 000 kr.
- Riksdagen anvisar i enlighet med vad som anförs i motionen till utgiftsområde 2 politikområde 90:1 Riksdagens revisorer för år 2001 22 623 000 kr.
- Riksdagen beslutar att avskaffa anslaget politikområde 1:7 Folk- och bostadsräkning i enlighet med vad som anförs i motionen.

2000/01:Fi509 av Karin Pilsäter och Lars Leijonborg (fp):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om stopp för planering av folk- och bostadsräkningen.
- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att anslaget 1:7 Folk- och bostadsräkningen minskas med 10 miljoner kronor 2001, 78 000 kr 2002 och 12 miljoner kronor 2003.

2000/01:Fi907 av Gudrun Schyman m.fl. (v):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att Statistiska centralbyrån får i uppdrag att fortlöpande sammanställa könsuppdelad statistik över antalet ordförande- och styrelseposter i aktiebolagen samt övriga toptjänster i såväl privat som offentligt ägda aktiebolag.

2000/01:MJ837 av Alf Svensson m.fl. (kd):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om gröna nyckeltal.

2000/01: MJ838 av Yvonne Ruwaida m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Sverige under sin tid som ordförandeland inom EU tar initiativ till att utveckla systemet med gröna räkenskaper.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen under Sveriges tid som ordförandeland inom EU verkar för att systemet med gröna nyckeltal införs även på EU-nivå.

2000/01: A808 av Matz Hammarström m.fl. (mp):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att den könsuppdelade statistiken inte efterlevs.

BILAGA 2**Sammanfattning av rapport om Finansinspektionens verksamhet**

Rapporten, som har rubriken Statens styrning och resultatuppföljning av Finansinspektionens verksamhet, kommer i sin helhet att publiceras i riksdagens utredningsserie URD 2000/01:2.

Sammanfattning och slutsatser

Riksdagens roll är att på förslag av regeringen besluta om övergripande mål för de statliga insatserna i det finansiella systemet samt besluta om anslag för den statliga verksamheten inom området.

Riksdagens finansutskott har som ett led i sitt uppföljnings- och utvärderingsarbete bedömt det angeläget att i form av en fallstudie närmare studera Finansinspektionens verksamhet.

Finansutskottet har i sin kravspecifikation för uppdraget angivit följande utgångspunkter för studien;

- Studien skall omfatta en analys av möjligheten att bryta ned de övergripande målen om stabilitet, effektivitet och konsumentskydd i konkreta och uppföljningsbara delmål.
- I studien skall också belysas olika förutsättningar att bedöma kvaliteten och effektiviteten i Finansinspektionens arbete liksom möjligheterna att hitta modeller för att fortlöpande följa hur förtroendet för finansmarknaden utvecklas.
- I studien bör även ingå analys och förslag till ett antal resultatindikatorer som gör det möjligt att följa hur de finansiella institutens arbete utvecklas när det gäller risktagande och riskhantering.

De övergripande målen med Finansinspektionens verksamhet är att bidra till stabilitet, effektivitet och ett gott konsumentskydd i den finansiella sektorn. För att ge riksdagen möjlighet att följa upp om inspektionens verksamhet leder mot de övergripande målen lämnas i denna rapport förslag till resultatindikatorer som från skilda utgångspunkter kan antas ge ett betydande förklaringsvärde. Genom att skapa tidsserier för var och en av dessa uppföljningsbara indikatorer bör möjligheterna öka för riksdagen att följa effekterna av Finansinspektionens verksamhet jämfört med dagens situation.

Två skäl gör de övergripande målen svårhanterliga dels att tydligt definiera dem, dels att identifiera inspektionens bidrag till måluppfyllelse. Det finns en rad faktorer utanför inspektionens verksamhetsområde som starkt påverkar såväl stabilitet, effektivitet som gott konsumentskydd i den finansiella sektorn som t.ex. konjunkturförlopp, strukturförändringar och politiska beslut. Dessu-

tom är det möjligt att inspektionens tolkning av och bidrag till målen varierar över tiden.

I uppdraget har inte ingått att bedöma inspektionens nuvarande organisation, arbetssätt eller förmåga att lämna bidrag till möjligheten att nå de övergripande målen. Utredningen konstaterar dock att efterfrågan på kunskap om inspektionens bidrag till måluppfyllelsen är stor. I rapporten konstateras också att det finns flera statliga myndigheter som verkar inom den finansiella sektorn med likartade eller angränsande målområde som Finansinspektionen. Riksbanken skall verka för stabilitet i betalningssystemet, Konkurrensverket skall verka för effektiv konkurrens på marknaden, Konsumentverket skall verka för ett gott konsumentskydd, Insättargarantinämnden skall verka för att hålla kontohavare (upp till 250 000 kr) skadeslösa vid konkurs. I vissa fall kompletterar myndigheternas verksamhet varandra, i andra fall är sannolikt gränsdragningarna oklara. Oklara aktionsmandat kan leda till såväl dubbelarbete som osäkerhet i myndighetens agerande, vilket i sin tur kan leda till minskad effektivitet och lägre generellt förtroende för den finansiella sektorn i allmänhet och myndigheten i synnerhet. Rapportens förslag till resultatindikatorer behöver därför inte begränsa sig till enbart Finansinspektionens verksamhet. De kan användas mer generellt för att bedöma om även andra myndigheters verksamhet i någon mån leder till att de centrala övergripande målen, stabilitet, effektivitet och gott konsumentskydd, uppnås inom den finansiella sektorn. Gränsdragning mellan olika myndigheters mål och följaktligen val av indikatorer får utredas vidare.

De förslag till indikatorer som presenteras i rapporten, och i tabellen nedan, innebär ett antal aktiviteter som kan mätas och stämmas av mot uppsatta delmål, vilka i sin tur antas ha härletts ur de övergripande målen. Det är angeläget att framhålla att de föreslagna resultatindikatorerna inte är mål i sig utan aktiviteter som skall indikera måluppfyllelse för de övergripande målen. Indikatorerna presenteras kortfattat i slutet av detta avsnitt.

Mål	Delmål	Resultatindikatorer	Mätmetod
<i>Stabilitet</i>	Ansvara för att de institut som är bärare av betalningssystemet övervakas på sådant sätt att institutens olika risker identifieras, mäts och prissätts på ett effektivt sätt så att förmågan att fullgöra tagna förpliktelser inte äventyras. Institutens samlade finansiella ställning, risktagande och riskhantlingsförmåga skall kunna överblickas. Därutöver skall inspektionen övervaka att samtliga institut under tillsyn uppfyller de krav som statsmakterna ställer.	6.2.1 Index för förbättrad standard på riskmätningen i det finansiella systemet.	Kvalitativ bedömning
		6.2.2 Index över avvikelser ifrån allmänna råd.	Tidsserie
		6.2.3 Incitament till institutionerna att använda förbättrad riskmätning/hantering.	Visad risk
		6.3.1 Makro–mikro-indikator.	Statistik
		6.3.2 Snabb utvärdering av de finansiella institutionernas riskrapportering.	Statistiska diagram
<i>Effektivitet</i>	Att efterlevnaden av Finansinspektionens regler och råd bidrar till att upprätthålla sund konkurrens på lika villkor. Finansinspektionens egen verksamhet kvalitetssäkras.	6.3.3 Priset på institutets förlagslån som indikator på institutets stabilitet.	Kvalitativ analys
		6.4.1 Kunskapsöverföring mellan internationella ratinginstitut samt andra länders finansinspektioner och den svenska angående riskmätning och tidig varning om instabilitet.	Kvalitativ analys
		7.2.1 Finansinspektionens regler och råd bidrar till att upprätthålla sund konkurrens på lika villkor.	Kvalitativ analys
		7.2.2 Kvalitetssäkring och kvalitet i tillsynsarbete.	Genomförandeanalys
		7.2.3 Högre informationsvärde i varje uppgift.	Kvalitativ analys
	7.2.4 Resursåtgång för den verksamhet som kan mätas med indikatorer och vad som återstår.	Statistik	

Mål	Delmål	Resultatindikatorer	Mätmetod
<i>Konsument- skydd</i>	<p>Medverka till att allmänheten ges meningsfull information om den finansiella sektorn för att möjliggöra jämförelse mellan olika alternativ och kunskapsuppbyggnad avseende kostnader, risker, servicegrad etc.</p> <p>Medverka till att information av väsentlig finansiell betydelse ges på rationella och etiska grunder. Arbeta mot oetiskt beteende och brott mot bl.a. insiderlagstiftningen.</p>	7.4.1 Medverka till att allmänheten ges meningsfull information om den finansiella sektorn för jämförelse och kunskapsuppbyggnad.	Attitydundersökning
		7.4.2 Medverka till att information av väsentlig finansiell betydelse ges på rationella och etiska grunder. Arbeta mot oetiskt beteende och brott mot bl.a. insiderlagstiftningen.	Rådgivning med numerisk uppföljning
		7.4.3 Konsumenternas förtroende för det finansiella systemet.	Attitydundersökning

Finansinspektionen kan exempelvis påverka de finansiella instituten till att arbeta med relevanta riskmodeller som mäter de faktiska risker institutet är exponerat för. Vidare kan inspektionen påverka instituten så att de kan hantera dessa risker och så att man följer den lagstiftning som riksdagen har utfärdat för den finansiella sektorn. Denna verksamhet från inspektionens sida kan antas leda till ökad stabilitet. Rapporten föreslår indikatorer som mäter myndighetens verksamhet i denna kapacitet. På samma sätt går rapporten tillväga för alla föreslagna resultatindikatorer.

Genom att följa indikatorerna i tidsserier skapas ett verksamt instrument, som inte utnyttjats tidigare, för att följa effekterna av Finansinspektionens verksamhet. Det skall dock framhållas att indikatorerna endast mäter den del av inspektionens verksamhet som kan göras mätbar. Men med resultatindikatorerna kan verksamheten bli mer effektstyrd i den meningen att man åtminstone till viss del kan få mer information om inspektionens bidrag till de övergripande målen. Rapportens förslag till resultatindikatorer kräver i flera fall ett fortsatt utredningsarbete för att göra dem operationella, dock finns information för att konstruera en del av indikatorerna för närvarande tillgänglig hos inspektionen eller hos andra myndigheter.

Nedan presenteras resultatindikatorerna i tabellform. I tabellen framgår vilka indikatorer som rapporten bedömer kan konstrueras med i dag tillgänglig information och teknik och vidare vilka som har mer experimentell karaktär. Dessutom framgår rapportens bedömning av svårighetsgraden i konstruktionsarbetet för respektive indikator i en skala från omfattande till begränsade insatser.

	Finns till viss del i dag. Kan vidareutvecklas.	Finns inte. Kan organiseras.	Finns inte. Kan prövas experimentellt.
<i>Omfattande insatser</i>	7.2.1 Finansinspektionens regler och råd bidrar till att upprätthålla sund konkurrens på lika villkor.	7.2.4 Resursåtgång för den verksamhet som kan mätas med indikatorer och vad som återstår.	6.2.3 Incitament till institutionerna att använda förbättrad riskmätning/hantering.
	7.2.3 Högre informationsvärde i varje uppgift.	6.2.1 Index för förbättrad standard på riskmätningen i det finansiella systemet.	
	7.4.2 Medverka till att information av väsentlig finansiell betydelse ges på rationella och etiska grunder. Arbete mot oetiskt beteende och brott mot bl.a. insiderlagstiftningen.		

	Finns till viss del i dag. Kan vidareutvecklas.	Finns inte. Kan organiseras.	Finns inte. Kan prövas experimentellt.
<i>Medel</i>		7.4.1 Medverka till att allmänheten ges meningsfull information om den finansiella sektorn för jämförelse och kunskapsuppbyggnad. 7.4.3 Konsumenternas förtroende för det finansiella systemet.	6.4.1 Kunskapsöverföring mellan internationella ratinginstitut samt andra länders finansinspektioner och den svenska angående riskmätning och tidig varning om instabilitet.
<i>Begränsade insatser</i>	7.2.2 Kvalitetssäkring och kvalitet i tillsynsarbete. 6.3.1 Makro–mikro-indikator. 6.3.3 Priset på institutets förlagslån som indikator på institutets stabilitet.	6.2.2 Index över avvikelser ifrån allmänna råd. 6.3.2 Snabb utvärdering av de finansiella institutionernas riskrapportering.	

I dag är den allmänna kunskapen svag om inspektionens verksamhet och dess bidrag till de mål myndigheten är satt att uppnå. Genom att införa ett antal resultatindikatorer på delar av inspektionens verksamhet kommer det att bli möjligt att följa myndighetens arbete mot målen ur skilda vinklar. Det är dock inte säkert att indikatorerna ger någon meningsfull information tagna var för sig eller för enskilda observationer. Men som tidsserier och som komplement till varandra bör de vara viktiga verktyg för en bättre genomlysning av såväl inspektionens verksamhet som konkurrensen, riskbenägenheten och konsumentskyddet i den finansiella sektorn.

Kort presentation av resultatindikatorerna

Stabilitet

Index för förbättrad standard på riskmätning i det finansiella systemet

I syfte att förbättra den allmänna standarden i riskhanteringssyfte och att analysera effekterna av regelförändringar som kan påverka det finansiella systemet föreslås Finansinspektionen att regelbundet genomföra seminarier i detta syfte. Uppföljningen kan genomföras via attitydundersökningar på hur man uppfattar inspektionens insatser i dessa avseenden, avsnitt 6.2.1.

Index över avvikelser ifrån allmänna råd

I samband med de standardiserade platsbesöken undersöker Finansinspektionen om institutet avviker från de allmänna råd som inspektionen har utfärdat angående riskhantering.

Indikatorn föreslås vara tidsserier byggda på avvikelser från de allmänna råden, avsnitt 6.2.2.

Incitament till instituten att använda förbättrad riskmätning/hantering

Baselkommittén föreslår en förändring av kapitaltäckningsreglerna på så sätt att instituten kan, efter godkännande av Finansinspektionen, få använda riskmodeller som utgår från institutens specifika risker i stället för schablonmätning av risker. Index på förändringar i skillnaden mellan dessa mätmetoder kan då vara en indikator på förbättring och även effektivisering av riskhanteringen, avsnitt 6.2.3.

Makro-mikro-indikator.

En "tidig varning"-indikator där centrala makroindikatorer som exempelvis belåningsgrad bland allmänheten och räntebindningstid presenteras i ett diagram tillsammans med mikroindikatorer som riskkoncentration och kapitaltäckningsgrad, avsnitt 6.3.1.

Snabb utvärdering av de finansiella institutens riskrapportering

Bidragande till stabiliteten är att institutionernas rapporter om riskmätning sammanställs så att de kan ge relevant upplysning om den förändring av riskerna som sker över tiden. Slutsatser från ett sådant index kan ge tidig varning om hot mot stabiliteten. De finansiella marknaderna karakteriseras av snabba händelseförlopp. Det är därför av vikt för myndigheterna att minska tidsspannet mellan institutens rapportering och myndighetens utvärdering.

Ett sätt att gradera upp informationen kan vara att identifiera ett mindre antal nyckelvariabler som man sedan sammanställer och rapporterar med Internetbaserad teknik.

Genom sådan teknik kan informationen förmedlas omedelbart. Därmed kan ett antal viktiga nyckeltal över risksituationen som instituten löpande framställer användas i en mer omfattande frekvens av inspektionen utan att arbetsbördan ökar. En sådan sammanställning ger en omedelbar indikator över hur riskerna i instituten förändras över tiden och hur inspektionen anpassat sig till denna förändring, avsnitt 6.3.2.

Priset på institutens förlagslån som indikator på institutens stabilitet

En indikator för att mäta institutens stabilitet kan utgöras av prisindikationer på bankernas förlagslån. Förlagslånen utges internationellt och utgivande bank är föremål för en omfattande undersökning av investerarnas experter och analytiker. Vid förändringar i bankens risknivåer ändras prisbilden på förlags-

lånet. Ett index för att följa prisbilden för bankernas förlagslån ger en uppfattning om hur de aktörer som har betydande information om enskilda banker tolkar förväntningar om framtida risker, avsnitt 6.3.3.

Kunskapsöverföring mellan internationella ratinginstitut samt andra länders finansinspektioner och den svenska Finansinspektionen angående riskmätning och "tidig varning" om instabilitet

Indikatorn kan utformas på så sätt att en jämförelse eller benchmarking görs mellan den svenska Finansinspektionen och motsvarande myndigheter i andra länder samt internationella ratinginstitut. Detta skall göras med avseende på val av indikatorer samt återkommande jämförelse mellan inspektionen och ratinginstitutens bedömning av läget på den svenska finansmarknaden, avsnitt 6.4.1.

Effektivitet

Vaksamhet mot hinder för sund konkurrens

Avvägning mellan antalet regler och självsanering måste göras. Finansinspektionen föreslås kvantifiera antalet regler som kan ersättas med *kvalitativ* självsanering. Givet *kvalitativa* restriktioner bör ett minskat antal regler leda till högre effektivitet, avsnitt 7.2.1.

Kvalitetssäkring och kvalitet i tillsynsarbetet

Förutom kvalitetssäkring i tillsyns-, tillstånds- och anmälningsärenden föreslås Finansinspektionen genomföra regelbundna Internetbaserade attitydundersökningar på hur de finansiella instituten uppfattar inspektionens arbete i detta avseende, avsnitt 7.2.2.

Högre informationsvärde i varje uppgift

Genom att effektivisera Finansinspektionens verksamhet kan tillsynsarbetet bedrivas med högre informationsvärde i varje uppgift och med färre antal föreskrifter, rapporter eller uppgifter. För att observera effektivitetsförändringen bör en indikator skapas som mäter antalet moment enligt ovan över tiden, avsnitt 7.2.3.

Resursåtgång för den verksamhet som kan mätas över tiden och vad som återstår

En indikator kan illustrera utvecklingen mellan inspektionens mätbara verksamhet (uppföljningsbar med resultatindikatorer) och den omätbara. Indikatoren kan ge ett mått på effektivitetsutvecklingen i inspektionens arbete, avsnitt 7.2.4.

Konsumentskydd*Medverka till att allmänheten ges meningsfull information av den finansiella sektorn för jämförelse och kunskapsuppbyggnad*

Finansinspektionens hemsida skulle kunna utvecklas till ett centralt informationsbibliotek för konsumentupplysning inom det finansiella området. Indikatoren utgörs bl.a. av antalet besökare på inspektionens hemsida, avsnitt 7.4.1.

Medverka till att information av väsentlig finansiell betydelse ges på rationella och etiska grunder. Arbete mot oetiskt beteende och brott mot bl.a. insiderlagstiftningen

Hur ofta informerar Finansinspektionen marknads aktörer om etiska regler och insiderlagstiftningen? En sådan statistik föreslås kompletterad med undersökningar av hur kunskapen och medvetenheten är bland marknads aktörer i dessa frågor, avsnitt 7.4.2.

Konsumenternas förtroende för det finansiella systemet

- Återkommande attitydundersökningar hos konsumenterna.
- Index över ärendebehandlingar hos Konsumentverket.
- Sanktionssystemets betydelse. Indikatoren kan vara en statistisk redovisning av sanktioner med en uppföljning om hur dessa påverkade marknadsbetingelserna för instituten och deras kunder, avsnitt 7.4.3.